

2129/16

Kalendar Najsvetejšega Srca Jezušovoga.

Kalendar Za Naročnike „Novin“ i Marijinoga Lista.

Piva Janos, Turke
Na leto 1919.

Z dovoljenj^{om} Szombathely-ske višesnje cerkvene oblasti.

V. (XVI) Leto.

Murški Zvezek, Klet, ...
VSA PRAVICA ZADRŽANA.

M. Dolenc
Na svetlo dan od vredništva „Novin“ V Dolencih.

Januar

31 dnevov
ma.

Sečen

1-ga je den 8 v. 27 m. dugi, do
konca meseca zraste 58 m.

Den	Dnevnik svetnikov
1	Sreda Novo leto. Obr. Jez.
2	Četrtek Makar apat ☹
3	Petek Genovefa †
4	Sobota Tit. p.
1. Zvano je ime njegovo Jezus. Luk. II.	
5	Nedela Ned. po novom leti.
6	Ponedelek Sv. Trije Krali
7	Tork Rajmund sp.
8	Sreda Severin apat
9	Četrtek Julian m. ☽
10	Petek Agoton papa †
11	Sobota Higin. p. m.
2. Kda bi Jezus dvanajset let star bio. Luk. II. 42—52.	
12	Nedela I. po Treh Kralih
13	Ponedelek 40 vojakov m.
14	Tork Hilarij
15	Sreda Pavel
16	Četrtek Marcel p. m. ☹
17	Petek Anton puščavnik †
18	Sobota Priska dev.
3. Svabda je veinjena v Kani. Jan. II. 1—11.	
19	Nedela II. po Treh Kralih
20	Ponedelek Fabjan i Sebastjan
21	Tork Agneš dev. m.
22	Sreda Vince m.
23	Četrtek Zaročenje Bl. D. M.
24	Petek Timotej p. ☾ †
25	Sobota Spreobrnitev Pavla
4. Gobavi prosí : Gospodne či ščas, lahko me očistis. Mataj VIII. 1—13.	
26	Nedela III. po Treh Kralih
27	Ponedelek Janoš Zlatovüstni c. v.
28	Tork Agneš dev.
29	Sreda Ferenc Saleški
30	Četrtek Martina dev.
31	Petek Peter Nol.

Spremeni meseca.

- ☹ Mlad 2-ga ob 9 v. 24 m. predpoldn.
- ☽ Prvi krajec 9-ga ob 11 v. 55 m. predp.
- ☼ Pun 16-ga ob 9 v. 44 m. predp.
- ☾ Zadnji krajec 24-ga ob 5 v. 22 m. v gojdo.

Vremen

po Herscheli :

Vu začetki spremenljivo, mokro, 9—16 mrzlo, vetrovje, 16—24 spremenljivo, na konci sneg, velko vetrovje.

Februar

28 dnevov
ma

Süšec

1-ga je den 9 v. 29 m. dugi,
do konca meseca zraste 1 v.
26 m.

Den	Dnevnik svetnikov	
1	Sobota	Ignacij p. m. ☺
5. Veliko gibanje je postanolo na morji Mataj VIII. 23—27		
2	Nedela	IV. Svečnica
3	Pondelek	Bilaž p. m.
4	Tork	Andraš Kors. sp.
5	Sreda	Agata d. m.
6	Četrtek	Dora dev. m.
7	Petek	Romuald apbt ☾ †
8	Sobota	Mat. Janoš sp.
6. Od človeka, ki je posejao dobro semen vu svojo njivo. Mataj XIII. 24—30.		
9	Nedela	V. po Treh Kralih
10	Pondelek	Skolastika dev.
11	Tork	Prikazen N. D. M.
12	Sreda	Eulália dev.
13	Četrtek	Katarena od Riči
14	Petek	Valentin dūhovnik †
15	Sobota	Faustin i Jovita m. ☻
7. Od delavcov vu vinogradi. Mataj XX. 1—16.		
16	Nedela	I. pred pepelnicov
17	Pondelek	Donat m.
18	Tork	Simeon p. m.
19	Sreda	Konrad sp.
20	Četrtek	E'uterij p.
21	Petek	Severian m. †
22	Sobota	Stol sv. Petra
8. Prilika od sejača i semena. Luk. VIII. 4—15.		
23	Nedela	II. pred pepelnicov ☾
24	Pondelek	Matjaš apoštol
25	Tork	Viktor, Géza
26	Sreda	Margeta, Alexander
27	Četrtek	Leander p.
28	Petek	Roman apat †

Spremeni meseca

- ☺ Mlad 1-ga ob 12 v. 7. m. v noči.
- ☾ Prvi krajec 7-ga ob 7 v. 52 m. večer.
- ☻ Pun 15-ga ob 12 v. 38 m. v noči.
- ☾ Zadnji krajec 23-ga ob 2 v. 48 m. v noči.

Vremen

po Herscheli:

Vu začetki mraz,
7—15 vedrina, mrzlo,
15—23 veliki mraz,
na konci dosti snega,
vetrovje.

Severian

Marc

31 dnevov

ma

Mali traven

1. je den 10 v. 57 m. dugi, do konca meseca zraste 1 v. 44 m.

— Začetek sprotoletja.

Den	Dnevnik svetnikov
1	Sobota Albin p.
9. Jezus ozdravi slepoga. Luk. XVIII. 31—41.	
2	Nedela III. pred pepelnicov ☹
3	Pondelek Kunigunda cas.
4	Tork Kazimir sp.
5	Sreda Pepelnica ††
6	Četrtek Perpetua i Felix m. †
7	Petek Tomaz Akv. c. vuč ††
8	Sobota Janoš od Boga sp. †
10. Hudi duh skušava Jezusa. Mataj IV. 1—11.	
9	Nedela I. postna ☽
10	Pondelek 40 mantrnikov †
11	Tork Heraklij †
12	Sreda Gregor papa Kvatre †
13	Četrtek Rozina dovica †
14	Petek Matilda kralica ††
15	Sobota Longin m. †
11. Vzeo je Jezus s seboj Petra i Janosa i Jakoba i preobrazil se je. Mataj XVIII. 1—9.	
16	Nedela II. postna ☽
17	Pondelek Gertrud dev. †
18	Tork Ciril Jeruzalemski p. †
19	Sreda Jožef, hranitelj Jezusov †
20	Četrtek Niketas p. †
21	Petek Benedikt apat ††
22	Sobota Katarina dov. †
12. Jezus izžene vraga iz nemoga. Luk. XI. 14—28.	
23	Nedela III. postna
24	Pondelek Gabriel arkanj. ☽ †
25	Tork Ozn. Dev. Marije
26	Sreda Emanuel m. †
27	Četrtek Janoš Damas sp. †
28	Petek Janoš Kapistr. sp. ††
29	Sobota Ciril p. †
13. Jezus nahrani petjezero moškov. Jan. VI. 1—16.	
30	Nedela IV. postna
31	Pondelek Balbina dev. ☹

Spremeni meseca.

☹ Mlad 2. ob 12 v. 11 m. popoldne.

☽ Prvi krajec 9 ob 4 v. 14 m. v goj-dno.

☽ Pun 16. ob 4 v. 41 m. popoldne.

☾ Zadnji krajec 24. ob 9 v. 34 m. ve-čer.

☹ Mlad 31. ob 10 v. 5 m. večer.

Vremen

po Herscheli:

Vu začetki dosta de-ža, 9—16 vetrovje, mokro, 16—24 lepo vremen, na konci spre-menljivo.

April

30 dnevov
ma

Veliki traven.

1 je den 12 v. 43 m. dugi do
konca zraste 1 v. 37 m.

Den	Dnevnik svetnikov
1 Tork	Hugon m. †
2 Sreda	Franc Paulanski sp. †
3 Četrtek	Rihard p. †
4 Petek	Izidor p. ††
5 Sobota	Vince sp. †
14. Pravo je Jezus vnožini: Što iz vas pokara me greha? Jan. VIII. 46—59.	
6 Nedela	V. postna (čarna)
7 Ponedelek	Eberhard pušč. ☉ †
8 Tork	Dionizij p. †
9 Sreda	Demeter m. †
10 Četrtek	Eze hijel prorok †
11 Petek	Marija 7 žalosti ††
12 Sobota	Julij papa †
15. Kia bi se Jezus približavo, množina je presterala oblec na pot. Mat. XXI. 1—9	
13 Nedela	VI. postna (cvetna)
14 Ponedelek	Justin m. †
15 Tork	Anastazija dev. ☉ †
16 Sreda	Lambert m. †
17 Četrtek	Velki četrtek ††
18 Petek	Velki petek ††
19 Sobota	Velka sobota ††
16. Jezus vstane od mrtvih. Marko XVI. 1—7.	
20 Nedela	Vüzem. Vstanenje
21 Ponedelek	Vüzemski ponedelek
22 Tork	Soter in Kaj
23 Sreda	Adalbert p. m. ☉
24 Četrtek	Jurij m.
25 Petek	Marko ev. †
26 Sobota	Kletus papa
17. Jezus se prikaže apostolom pri zapreth dverah. Jan. XX. 19—31.	
27 Nedela	I. po Vüzmi (bela)
28 Ponedelek	Pavel od Križa sp.
29 Tork	Peter
30 Sreda	Katarina Sijenska dev. ☉

Spremeni meseca.

- ☉ Prvi krajec 7. ob 10 v. 39 m. v noči.
- ☉ Pun 15. ob 9 v. 25 m. predp.
- ☉ Zadnji krajec 23. ob 12 v. 21 m. popoldne.
- ☉ Mlad 30. ob 6 v. 30 m. vgojdao.

Vremen

po Herscheli :

Vu začetki mrzlo vedrina, 7—15 mokro, 15—23 spremenljivo, na konci dosta deža.

Maj

31 dnevov
ma

Risalšček

1. je den 14 v. 23. m. dugi,
do konca 1 v. 14 m. zraste.

Den	Dnevnik svetnikov
1	Četrtek Filip i Jakob apoštola
2	Petek Athanazij p. †
3	Sobota Najdenje sv. Križa
18. Jas sam dober pastir. Jan. X. 1-16.	
4	Nedela II. po Vüzmi
5	Pondelek Pius V. papa
6	Tork Janoš evangelist
7	Sreda Stanislav p. m. ☉
8	Četrtek Prikazen Mich. nadang.
9	Petek Gregor Naz. ps. †
10	Sobota Antonin p.
19. Edno malo i že me ne te vidili. Vi te se žalostili, nego žalost vaša se obrne ra radost. Jan. XVI. 17-22.	
11	Nedela III. po Vüzmi
12	Pondelek Pankrac m.
13	Tork Servac m.
14	Sreda Bonifac m.
15	Četrtek Janoš de la Salle sp. ☉
16	Petek Janoš Nöp. Ubald p. †
17	Sobota Peškál sp.
20. Jezuš obeča vučenicom Dúha svetoga Jan. XVI. 5-14.	
18	Nedela IV. po Vuzmi
19	Pondelek Pudenciana dev.
20	Tork Bernardin Sijenski
21	Sreda Valens m.
22	Četrtek Julija dev. ☉
23	Petek Deziderij p. m. †
24	Sobota Marija pom. kršć.
21. Či kaj prosili bodete Očo vu mojem Imeni, da vam. Jan. XVI. 23-30.	
25	Nedela V. po Vüzmi
26	Pondelek Filip Ner.
27	Tork Beda sp.
28	Sreda Augustin Kant } Križni tjeđen
29	Četrtek V nebo stopljenje J. ☉
30	Petek Najdenje d. roke †
31	Sobota Petronila dev.

Spremeni meseca

- ☉ Prvi krajec 7. ob 12 v. 34 m. v noči.
- ☉ Pun 15. ob 21 m. v noči.
- ☉ Zadnji krajec 22. ob 11 v. 4 m. v noči.
- ☉ Mlad 29. ob 2 v. 12 m. popoldne.

Vremen

po Herscheli;
Vu začetki deževno,
18-22. hladno, dosta deža, po 22. lepo vreme.

Junij

30 dnevo
ma

Ivanšček.

1. je den 15 v. 39 m. dugi, do 21. zraste 18 m., potom se skrči do konca 3 m. 22. ob 1 v. popoldne začetek leta. Najdugši den, najkrajša noč.

Den	Dnevnik svetnikov
22. Kda pride Oveselitei, on bode svedočanstvo činio od mene Jan. XV. 26.	
1	Nedela VI. po Vüzmi.
2	Pondelek Maria Ana dev.
3	Tork Klotilda kraljica. Oliva.
4	Sreda Kvirin p.
5	Četrtek Bonifac p. m. ☉
6	Petek Norbert p. †
7	Sobota Rupert apat ††
23. Jezuš guči od Dúha Svetoga i lúbezni. Jan. XV. 23—31.	
8	Nedela Risali. Prišestje Dúha sv.
9	Pondelek Risalski pondelek
10	Tork Margeta kralica
11	Sreda Barnabaš apoštol. Kvatre †
12	Četrtek Flora dev.
13	Petek Anton Padov. sp. ☉ ††
14	Sobota Bazil p. †
24. Idoči včite vse narode kršcavajoči je vu Imeni Oče i Sina i Dúha Svetoga. Mat. XXVIII. 18—20.	
15	Nedela I. Sv. Trojstvo, Trojica.
16	Pondelek Franc Regiski sp.
17	Tork Adolf p. Laura m.
18	Sreda Marko i Marcel m.
19	Četrtek Telovo
20	Petek Florentina dev. †
21	Sobota Aloizij sp. ☉
25. Neki človek je pripravo veliko večerjo. Luk. XIV. 16—24.	
22	Nedela II. po Risalih
23	Pondelek Edeitruda dev.
24	Tork Ivan krstitel
25	Sreda Vilmoš apat (Viljem)
26	Četrtek Janoš i Pavel m.
27	Petek Najsv. Srce Jezušovo ☉ †
28	Sobota Leon papa †
26. Prilika od zgúbljenje ovce. Luk. XV. 1—10.	
29	Nedela III. Peteri Pavel apošt.
30	Pondelek Spomin sv. Pavla

Spremeni meseca.

- ☉ Prvi krajec 5. ob 1 v. 22 m. popold.
- ☉ Pun 13. ob 6 v. 28 m. popoldne.
- ☉ Zadnji krajec 21. ob 6 v. 33 m. v gojčno.
- ☉ Mlad 27. ob 9 v. 53 m. večer.

Vremen

po Herscheli :

Vu za četki spremenljivo, 5—13 dosta dežovja, 13—21 lepo vremen, po 21 vetrovje, mokro.

Julij

31 dnevov
ma

Jakopešček

Mali srpan. 1. je den 15 v. 54
m. dugi, do konca meseca se
skrči 54 m.

Den	Dnevnik svetnikov	
1	Tork	Teobald puščavnik
2	Sreda	Srpna Marija
3	Četrtek	Helijoder p.
4	Petek	Berta dev.
5	Sobota	Anton Zacc. düh.
27. Pravo je Jezus Petri: Felaj na globočino i pre- strite mreže na lovljenje. Luk. V. 1—11.		
6	Nedela	IV. po Risalih
7	Pondelek	Ciril i Metod
8	Tork	Elizabeta kralica
9	Sreda	Anatolia dev.
10	Četrtek	Amalia dev.
11	Petek	Pius papa
12	Sobota	Janoš Gualb. sp.
28. Či ne bude obilneša vaša pravica, kak farizeušov, ne pridete v kraljestvo nebesko. Mat. V. 20—24.		
13	Nedela	V. po Risalih
14	Pondelek	Bonaventura p.
15	Tork	12 apoštolor
16	Sreda	Karmelska D. M.
17	Četrtek	Andraš i Benedek
18	Petek	Friderik p.
19	Sobota	Vince Paulanski sp.
29. Mile mi je nad vnožinov... že tri dni trpijo i ne majo, ka bi jeli. Marko VIII. 1—9.		
20	Nedela	VI. po Risalih
21	Pondelek	O'ga dev.
22	Tork	Marija Magdalena pok.
23	Sreda	Apolinar p. m.
24	Četrtek	Bl. Kunigunda d.
25	Petek	Jakob apoštol
26	Sobota	Ana, mati Pr. D. M.
30. Varte se od krivih prorokov... Je li berejo z trnja grozdje? Mat. VIII. 14—21.		
27	Nedela	VII. po Risalih
28	Pondelek	Inocencij papa
29	Tork	Marta dev.
30	Sreda	Julita. Abdon m.
31	Četrtek	Ignacij Lojolarski sp.

Spremeni meseca.

- ☉ Prvi krajec 5. ob
4 v. 17. m. v
gojčno.
- ☽ Pun 13. ob 7 v. 2.
m. v gojčno.
- ☾ Zidnji krajec 20.
ob 12 v. 3 m. poldne.
- ☼ Mlad 27. ob 6 v.
21 m. v gojčno.

Vremen

po Herscheli:

Vu začetki spremen-
ljivo, 5—13 dežavno,
13—20 vetrovje, mok-
ro, na konci dosta deža.

August

31 dnevo
ma

Mešnjek.

1. je den 14 v. 58 m. dugi, do
konca meseca se skrči 1 v. 31 m.

Den	Dnevnik svetnikov
1 Petek	Verige Petra apošt. †
2 Sobota	Alfonz Liguorski
31. Bio je neki bogat, ki je meo špana i te je bio obtoženi. Luk. XVI. 1—19.	
3 Nedela	VIII. po Risalih ☾
4 Pondelek	Đominik sp.
5 Tork	Snežna D. Marija
6 Sreda	Spreobrazenje G.
7 Četrtek	Đonat p. m.
8 Petek	Cirjak m. †
9 Sobota	Roman m.
32. Jezus se je jokao nad Jeruzalemom. Pridejo dnevi na tebe. Luk. XIX.	
10 Nedela	IX. po Risalih.
11 Pondelek	Žužana dev. ☽
12 Tork	Klara dev.
13 Sreda	Hipolit i Kasijan m.
14 Četrtek	Euzeb dđhovnik ††
15 Petek	Velika Meša.
16 Sobota	Joakim. Rok sp.
33. Dva človeka sta gori šla vu cerkev, da bi molila. Luk. XVIII. 9—14.	
17 Nedela	X. po Risalih.
18 Pondelek	Jelena casarica ☾
19 Tork	Ludovik Toledanski p.
20 Sreda	Stevan vogrski kral.
21 Četrtek	Ivana Franciška dov.
22 Petek	Timotej m. †
23 Sobota	Filip Benitski sp.
34. Jezus ozdravi gluhonemoga. Marko. VII. 31—37.	
24 Nedela	XI. po Risalih
25 Pondelek	Ludovik kral ☽
26 Tork	Zefirin papa
27 Sreda	Jožef Kalazanski sp.
28 Četrtek	Augustin p.
29 Petek	Glavosek sv. Ivana †
30 Sobota	Roza Limaska dev.
35. Neki človek je spadno med razbojnike, ki na pol živoga ostavivši ga, odišli so. Luk. X. 23—37.	
31 Nedela	XII. po Risalih.

Spremeni meseca.

- ☾ Prvi krajec 3. ob 9 v. 11 m. večer.
- ☽ Pun 11. ob 6 v. 39 m. večer.
- ☾ Zadnji krajec 18. ob 4 v. 56 m. popoldne.
- ☽ Mlad 25. ob 4 v. 37 m. popoldne.

Vremen

po Herscheli :

Vu začetki spremenljivo, drúgo polovico lepo, vedrno.

September

30 dnevov
ma

Mihalšček.

Kimovec.

1 je den 13 v. 24. duži, do konca se skrči 1 v. 39 m. 24. začetek jeseni. Noči den ednako duga.

Den	Dnevnik svetnikov
1	Ponedelek Egid apat
2	Tork Števan kral vogrski ☉
3	Sreda Mansvet p.
4	Četrtek Rozalija dev.
5	Petek Viktorin p. †
6	Sobota Zakariaš prorok.
36. Jezus ozdravi deset gobavih možov. Luk. XVII. 11-19.	
7	Nedela XIII. po Risalih.
8	Ponedelek Mala Meša. Rojstvo.
9	Tork Peter Klaver sp.
10	Sreda Mikloš Toledanski sp. ☉
11	Četrtek Prot i Hijacint m.
12	Petek Guidon. Ime Marija †
13	Sobota Amat p.
37. Nišče ne more dvema gospodoma služiti. Mataj VI. 24-33.	
14	Nedela XIV. po Risalih.
15	Ponedelek Nikomed m.
16	Tork Eufemia dev. ☉
17	Sreda Lambert p Kvatre.
18	Četrtek Ježef Kup. sp.
19	Petek Januarij m. †
20	Sobota Eustak m.
38. Jezus od mrtvih obudi Naimskoga mladenca. Luk. VII. 11-16.	
21	Nedela XV. po Risalih
22	Ponedelek Tomaš Vilanovski
23	Tork Tekla dev. m.
24	Sreda D. Mar. reš. vlovč. ☉
25	Četrtek Gerard p. m.
26	Petek Ciprijan m. †
27	Sobota Kozma i Domj. m.
39. Jezus ozdravi človeka vu vodenom betegi. Luk. XIV. 1-11	
28	Nedela XVI. po Risalih
29	Ponedelek Mihael arkangel
30	Tork Hieronim dūhovnik

Spremeni meseca.

☉ Prvi krajec 2. ob 3 v. 22. m. popoldne

☉ Pun 10. ob 4 v. 54 m. v gojčno.

☉ Zadnji krajec 16. ob 10 v. 32 m. večer.

☉ Mlad 24. ob. 5 v. 34. m. v gojčno.

Vremen

po Herscheli:

Vu začetki spre-
menljivo, 10-16 dosta
deža, 16-24 lepo, na
konci deževno.

Oktober

31 dnevov
ma

Vsesvišček.
Vinotok.

1. je den 11 v. 42 m. dugi, do
konca meseca se skrči 1 v. 39 m.

Den	Dnevnik svetnikov
1 Sreda	Remigius papa
2 Četrtek	Angeli čuvarje ☾
3 Petek	Kandid m. †
4 Sobota	Ferenc Asiški sp.
40. Lubi Gospodna Boga... Druga zapoved je spodobna Lubi bližnjega, kak samoga sebe. Mataj XXII. 34—46.	
5 Nedela	XVII. Sv. Cisla.
6 Ponedelek	Brunon sp.
7 Tork	Marko grof
8 Sreda	Brigita dov.
9 Četrtek	Dionizij v. m. ☉
10 Petek	Ferenc Boržijanski sp. †
11 Sobota	Placida d.
41. Videvši Jezus njihovo vero, prave je s žlakom vdarjenomi Vupaj se sinek, odpuščajo se grehi tvoji. Mataj IX. 1—8.	
12 Nedela	XVIII. po Risalih
13 Ponedelek	Kolman. Edvard.
14 Tork	Kalist papa
15 Sreda	Terezija dev.
16 Četrtek	Gal apat ☾
17 Petek	Hedvika kralica †
18 Sobota	Lukač evangelist
42. Prilika od kraljevskoga gostüvanja. Mataj XXII. 1-14.	
19 Nedela	XIX. po Risalih
20 Ponedelek	Vendelin sp.
21 Tork	Ursula dev.
22 Sreda	Kordula dev.
23 Četrtek	Severin p. ☉
24 Petek	Murus p. †
25 Sobota	Margarita Alc. dev.
43. Jezus ozdravi sina kraljevskoga človeka. Jan. IV. 45-59.	
26 Nedela	XX. po Risalih
27 Ponedelek	Sabina mantrnica
28 Tork	Simon i Juda apošt.
29 Sreda	Narcis p.
30 Četrtek	Klaudij m.
31 Petek	Lucila dev. Vuk p. ††

Spremena meseca.

- ☾ Prvi krajec 2. ob
9 v. 37 m. predp.
- ☉ Pun 9. ob 2 v. 39.
m. popoldne.
- ☾ Zadnji krajec 16.
ob 6 v. 5 m. v
gojдно.
- ☉ Mlad 23. ob 9 v.
39 m. večer.

Vremen

po Herscheli :

Do 16. spremen-
ljivo, 16—23. dežev-
no, na konci spre-
menljivo.

November

30 dnevov
ma

Andrejšček.

1. je den 10 v. dugi, do konca
meseca se skrči 1 v. 14 m.

Den	Dnevnik svetnikov	
1	Sobota	Vsesvecovo ☾
44. Prilika od krala, ki je račun večno s slugi svojimi. Mataj XVIII. 23 - 35.		
2	Nedela	XXI. po Risalih
3	Pondelek	Ida kraljica
4	Tork	Karol Bromej p.
5	Sreda	Imre vojvoda (Mirko)
6	Četrtek	Sv. ostankov v púšpekiji.
7	Petek	Engelbert p. †
8	Sobota	Gottfrid p. ☾
45. Dajte, casari, ka je casarovo. Mataj XXII. 15-21		
9	Nedela	XXII. po Risalih
10	Pondelek	Andraš Avel. sp.
11	Tork	Martin p.
12	Sreda	Martin papa
13	Četrtek	Stanislav Kostka sp.
14	Petek	Josafat m. ☾ †
15	Sobota	Leopold. Gertrud.
46. Jezuš ozdravi Jairošovo hčer. Mataj IX. 18-26.		
16	Nedela	XXIII. po Risalih
17	Pondelek	Gregor p.
18	Tork	Olon apat
19	Sreda	Elizabeta kralica
20	Četrtek	Feliks Val. sp.
21	Petek	Darovanje D. Marije ☾ †
22	Sobota	Cecilia devica
47. Od rušenja Jeruzalema i od slednje sodbe. Mataj XXIV. 15-35.		
23	Nedela	XXIV. po Risalih
24	Pondelek	Janoš od Križa sp.
25	Tork	Katarina dev. m.
26	Sreda	Konrad p.
27	Četrtek	Virgil p.
28	Petek	Jakob iz Marke †
29	Sobota	Saturnin m.
48. Od slednje sodbe.		
30	Nedela	I. Advetna ☾

Spremeni meseca.

- ☾ Prvi krajec 1. ob
2 v. 43 m. v noči
- ☾ Pun 8. ob 12 v.
35 m. v noči.
- ☾ Zadnji krajec 14.
ob 4 v. 40 m. po-
poldne.
- ☾ Prvi krajec 30. ob
5 v. 47 m. večer.

Vremen

po Herscheli:

Vu začetki mrzlo
dežovje, veliko vetrovje,
8-14. spremenljivo.
Druga polovica lepa i
vugodna.

December

31 dnevov
ma

Božič
Prosinec.

1. je den 8 v. 43 m. dugi, do
22. se skrči 21 m, do konca me-
seca zraste 4 m. Začetek zime.
Najkračši den, najdugša noč.

Den	Dnevnik svetnikov.
1	Ponedelek Elgij p.
2	Tork Bibijana dev.
3	Srede Ferenc Ksav. sp. †
4	Četrtek Barbara dev. m.
5	Petek Saba apat ††
6	Sobota Miklós p.
49. Ivan krstitev v vozi. Mataj. XI. 2—10.	
7	Nedela II Adventna. ☉
8	Ponedelek Brez greha poprij. M.
9	Tork Leokadia dev.
10	Sreda Melkiades papa †
11	Četrtek Damaz papa
12	Petek Sinezij m. ††
13	Sobota Lucija dev.
50. Poslali so židovjek Ivani: Ti što si? Jan. I. 10—28.	
14	Nedela III. Adventna ☾
15	Ponedelek Kristina dev.
16	Tork Euzebij p. Adela d.
17	Sreda Lazar p. Kvatre †
18	Četrtek Gracijan p.
19	Petek Nemezij m. ††
20	Sobota Ammon i Teofil †
51. Veli Ivan: Pripravljajte pot Gospodnovo, poravnajte steze njegove. Luk. III. 1—6.	
21	Nedela IV. Adventna
22	Ponedelek Zenon m. ☉
23	Tork Viktorija dev.
24	Sreda Adam i Eva ††
25	Četrtek Božič. Rojstvo Jez.
26	Petek Števan, prvi mantrnik
27	Sobota Janoš, apčstol
52. Ovo, položeni je ete na opadenje i na goristanenje. Luk. II. 33—40.	
28	Nedela Pred Nov. i. Drob. deca.
29	Ponedelek Tomaž p. m.
30	Tork Anizia. David kral ☾
31	Sreda Silvester papa.

Spremeni meseca.

- ☉ Pun 7. ob 11 v. 3 m. predpoldne.
- ☾ Zadnji krajec 14. ob 7 v. 2 m. v gojldno.
- ☉ Mlad 22. ob 11 v. 55 m. predp.
- ☾ Prvi krajec 30. ob 6 v. 26 m. v gojldno.

Vremen

po Herscheli:

Prva polovica lepa, vugodna, druga polovica mrzla, s vet. ov-
jom.

Leto 1919.

I. Kvatre:

Sprotrolešnje; 12., 14., 15. marc.
Poletne: 11., 13., 14. jun.
Jesenske: 17., 19., 20. sept.
Zimske: 17., 19., 20. dec.

II. Velki post

od 5. marca do 19. aprila.

III. Fašenek

od 7. januara do 4. marca.

IV. Potemnenje sunca i meseca.

Leta 1919. bodeta sunce dva-
krat, mesec pa enkrat potemnela.

1. Popolno sunčeno potemnenje
29. maja. Pri nas se ne bode vidlo.

2. Delno mesečno potemnenje
se začne 7. novembra ob 11 v.
59 m. v noči i neha 8. novembra
ob 1 v. 30 m. popoldne. Pri nas
bode vidno vu začetki.

3. Sunce potemne v kolobari 22.
novembra. Pri nas se ne bode vi-
dilo.

V. Cerkveno vladarstvo.

Rimski papa: Benedikt XV.,
Jezuša Kristuša zemelski namest-
nik, nasleditel svetoga Petra, vid-
na glava materecerkvi, pūšpek va-
raša Rima, prle Dellá Chiesa Ja-
kob zvan, se je narodo v Genovi
2. nov. I.1854.; za rimskoga papo
zvoljen 3. septembra l. 1914., ko-
ronūvan 6. sept.

Sombotelski pūšpek: Grof Mikeš
Janos; za sombotelskoga pūšpeka
postavljeni 1. novembra 1911. leta.
Narodo se je 27. junija leta 1876.

VI. Rodopis austrijske casar- ske i vogrske kraljevske ro- dovine.

KAROL (Ferenc Jožef), rojen 17.
aug. 1887. na gradi Persenburg na
Nižjem Austrijskom, je prevzeo
vladarstvo dneva 21. novembra
1916.

Casearica i kralica: CITA (Mari-
ja, Adelgund-Mihaela, Rafaela,
Gabriela-Jožefa, Antonija, Alojzija-
Neža), hči vojvoda Roberta I.
Parmskega ino vojvodinje Marije

Antonije, roj. princezinje Braganške ino kraljičine Portugalske, rojena dneva 9. maja 1892. na gradi Pianore, nadškofija Lucca na Laškem, oženjena dneva 21. okt. 1911. na gradi Schwarzau na Nižjem Austrijskom.

Deca:

1. FRANZ JOŽEF, OTON, rojen 25. nov. 1912.
2. ADELAJDA, rojena 3. januarja 1914.
3. ROBERT, KAROL, LUDOVİK, rojen 8. februarja 1915.
4. FELIX, rojen 31. maja 1916.
5. KAROL, LUDOVİK, rojen 10. marca 1918.

Stariši Nj. Velčanstva:

Nadvojvoda † OTO FRANC JOŽEF, brat umrloga trononaslednika Franca Ferdinanda Austrija Este, rojen v Gradci 21. apr. 1865., mro 1. nov. 1906. ino nadvojvodinja MARIJA JOŽEFA (Lujza Filipina), hči princa Jurija Saksenskoga, rojena 31. maja 1867.

Brat krala:

Nadvojvoda Maksimilijan Eugen, rojen 13. apr. 1895.

VII. Postni red.

Poleg pooblasčenja vogrskim pūšpekem leta 1906. jan. 17. od rimskoga pape danoga je postni red sledeči.

I. Ostro postni dnevi, gda je prepovedana mesa jestvina i samo ednok se slobodno nasitimo so tei:

1. Pepelnica.

2. Vsaki petek v adventi i velikom postu.

3. Kvaterni petki.

4. Velika sobota do poldneva. Po poldnevi ne ga posta i slobodno je že meso jesti.

5. Sveti post, pred risalami i pred velikov mešov zapovedani post.

II. Polehšani postni dnevi, gda slobodno živemo z mesa jestvinov, ali samo ednok na den se slobodno nasitimo.

1. Zvūn petka v velikom tjedni vsaki den delavni. (Po nedelah velikoga posta slobodno tak meso jemo i večkrat se tūdi lahko nasitimo.)

2. Po sredah v adventi.

3. Po sredah i sobotah kvaternih, teda na veliki četrtak tūdi.

4. Pred Petrovim i pred Vsemisveći zapovedani posten den.

III. Zadržavanje, gda je samo mesa jestvina prepovedana.

Vsaki petek, šteri je odzgoraj ne imenūvani.

Z bravskov mastjov zabelenov hranov je slobodni živeti vsaki postni den.

IV. Zvūnredno dopūšćenje se da od mesnoga jela:

1. Na celo pūšpekijo, či prošćenje, kakši svetek ali senje na post spadne.

2. Za posebne vesnice, či prošćenje kakši svetek ali senje na post spadne.

3. Za zasebne osebe:

A) Vsaki postni den — zvūn pepelnice, treh slednjih dnevor velikoga tjedna, vigilskih postov pred božičom i risalami — so rešeni od postne zapovedi:

- a) delavci v fabrikah i rūdah,
- b) vsi oni svečki lūdje, ki svojega stola nemajo i celo leto v oštariji jejo ali jestvino si iz oštarije dajo prinesiti, či bi postno hrano na lebkoma ne dobili.

B) Od vsakšega posta — zvūn velikoga petka — so rešeni:

a) službeni na železnici i na ladjah,

b) vsi oni potniki, ki v železniških oštarijah ali na ladji moreje jesti,

c) vsi oni, ki za vrasstva volo so na kopališči,

d) vsi oni, ki pri takšoj hiži slūžijo ali zama jejo, kde postno zapoved neščejo zdržati.

C) Vsaki siromak ki iz almoštva žive, od zapovedi obdržavanja od mesnoga jela je oslobodjeni.

V. Vsaki den celoga leta je slo-

bodno k spravlanji hrane mast rabiti.

VI. Na zadržavanje od mesa je dužen vsaki krščenik, ki je sedem let vō star.

Na celi post — to je i na zadržavanje od mesa i na obdržanje edne nasitosti — je dužen on krščenik, ki je 21 let vō star, pa ne je ešče 60 let star.

Onih se prepoved večkratne nasitosti ne dotiče, ki težko delo opravljajo.

Od posta so celo oslobodjeni betežni.

VII. Dovoljeno je meso i ribe pri ednom mālī jesti.

VIII. Vsi oni, ki do z tov sloboščinov živeli, naj milostivnost rimskoga pape z delami milostivosti dūševnimi i telovnimi, z vrelov molitvov i z miloščinov nadomes-tijo.

Križ mi je zruseo z potrtega srca.

*Ne tak vroče sunce peklo,
 Kak sem noso v sebi želo,
 Kak sem žgêce noè-den proso,
 Naj nebesko svojo roso
 Mi Božje Srcé
 Vu dûšo vlejé,
 Ka zveličam vse ljudi.*

*Sem na morji v čun svoj vsedo
 I razprestro dûšno mrežo,
 Začno mlád še ribíciyo,
 Štere se vrazjé bojíjo,
 Naj bi premnôgo
 Dûšic spolóvo
 Za nebesko králjestvo.*

*Sem opešo hitro rano,
 Komaj da sem se predramo
 Iz sna zlat'ga nove meše,
 Že se mreža mi odvzeme
 Brezi nje stojim,
 Kak na sühom mlin,
 Ribe pa vrag mi lovi.*

Sejač stoji brez semena
Od péte, gor do temena
Ga muči trüd, ga tere bol,
Je brezi časti, skoro gol,
Má sejat več pol
Ne sejao za'n stol
Z praznov sejačov vmerje

*

Je ribič brez kržaka kaj?
Sejač brez zrnja seja naj?
Je nê smrt to za'no dūšo?
— Vdarcc tē i mé zadūšo,
Mi potro srcé,
Naj več s' ne odpré
Čakao sem blaženo smrt.

»Oj dūhovnik ti potrēti,« —
— Pravi Nekak — »ne smeš vmreti« —
— Belo odevalo nosi
Pa je moči v vinski rosi. —
Jezuš z oltára
Milo ovára
Moje potrto srce.

Vrazpoklino njeg'vo gléda,
— Slajši té pogléd od méda, —
Z ráhim smejom me pogládi:
»To pri Meni je v navádi,
Da vsako srcé
Moj meč prederé,
Štero gori za mené.«

»Zdaj vcepim te, sinek drági«,
— Mi premilo dale právi, —
Pa iz križa svoj'ga Srca
Vreže za mé dol dva cepa,
Mo loško srce,
Naj sad prinesé,
Sad stoteren, večni sád.

Zdaj zarazmim preveséli,
Zakaj so kržak mi vzéli?
Zakaj seme je sfalilo,
Ka sem jokao za njé milo?
Naj za vceplénje
Srce mi vréže
Jezuša milo Srcé.

*

Teva cêpa v križ rastéta
— Slajši mi od vsega méda —
Ž njim popolno ljubim zdaj dvá:
Bližnjega svojega, — Bogá. —
Ne delao zaman:
Jezuš bo sam
Z srcom mi dūše lovio.

Srčen.

Pobožnost k Srci Jezušovomi.

Kristuš je na križi viso. Prišo je vojak i je s spicov odpro njegovo stran i je tekla krv i voda. Piše nam na kratko sv. Janoš.

Pobožnost k Srci Jezušovomi je že od začetka mao bila vu matericerkvi. Ne pravim, da vu takšoj formi, kak zdaj. Matercerkev je sam Kristuš prispodobno pravo k zrnju, štero je malo, nego vu veliko drevo zraste. Mati cerkev je drevo, štero skoz nove vejke, mladike žene na svedočanstvo, da z moči nikaj ne zgubi. Maticerkev ne obstane, vsikdar je mlada i nova. Takša nova mladika na stebli matere cerkvi je pobožnost k Srci Jezušovomi. Začnolo je gnati, kda je vojak prebodno Srce, vu lepo zeleno vejko je zraslo vu našem časi.

Te me zdaj že pitali, ka molimo vu pobožnosti Srca Jezušovoga. Odgovor je kratak. Molimo Srce Jezušovo, štero je vu prsah njegovih za nas plapalo. Kak molimo Kristu-

šovo telo i krv vu člarskom svestvi, tak molimo njegovo Srce, ar to Srce, kak i njegovo telo i krv, je zjedinjeno z božanstvom vu peršini Sina. Zato se pa pravi božje Srce. I mamó zrek Srcebožje moliti, ar nas je preveč ljubilo i nas lübi zdaj itak vu člarskom svestvi. Skazo se je vernoj službenici Alacoque Mariji Marjeti, skazo se je njoj s križom nad svojim srcem, štero je bilo obdano s trnjavov korcnov i žarilo se je vu plamni, štero je vosekalo iz rane. „Ovo, to je Srce, štero je lüdi na telko ljubilo,“ je pravo Jezuš.

Poznamo mi Srce Jezušovo? Lehko doli nosimo to pobožnost? Smo č merni na društvo Srca Jezušovoga? Či včasi na telko smo čišče ne prišli, kak živemo?

Lehko tak, lki bi Jezuš, nikdar ne trpo za nas, lki bi njegovo Srce ne gorelo od ljubavi do nas?

Ka smo čineč? te me pi-

ali. Ite v vašem, poklekajte pred oltarom, pitajte Jezusa v oltarskom svestvi, ka žele od vas. Želo de od vas pokoro. Či ste se spokorili, ž lo de od vas, da se i za druge

grehe molte, za druge grehe njemi zadosta včinte. Želo de od vas, da te pokorni i krotki. Pekorne napuni s vsemi miloščami.

Materna senja.

Bojna je že dugo trpela. Dosta nevede se je čulo tu pa tam, pri ednoj i pri drugoj hiši.

Tam na bregi je edna hiša, dugo so vsi vkup ostali. Ka se je mati vsikdar bojala, se je zgodilo i njeni sin, mladih let je za vojaka ostano. Ovo drugo je te že eden za drugim šlo. Komaj se je dovedla pa njoj je že mogo rukivati.

Pisma so gosto hodila. Lepo je ne zuao pisati; vsikdar je doma bio, komi bi pisa? Či je na delo šo, te či je kaj domo pisa. Nego zdaj, naj je li samo čas meo, je pisa svojoj materi, da je do zljaješče živ i zdrav. Troštao je mater, da ne de dugo, da domo pride na dopust.

Mati je vse to veselilo. Vse, ka je lepšega i boljšega bilo, na stran devala, vsakšo lepše jaboko njemi shranila. Naj li samo pride, naj ga ešče ednok vidí.

Ešče jo pred sebov sram bilo, da tak preveč lübi sina. Slovenska mati lübi sina iz globočine srca, nego tak rekoč, sram jo je vskazati. Nego zdaj v bojni jo je več ne sram; pisma piše pune lepih, ljübeznih rečih.

Tak ona tüdi je pisala: Samo li pridi, kak naj prvle. Komaj te čakam . . .

Šli so dnevi za dnevom, ona je pa ne prišo. Pisala je njemi: Zakaj se pa ne prošš domo. Drugi pridejo večkrat. Susedov je dona vsakši drugi

mesec tak, ka je že materi
više pa njemi pravi, kda ga
ovara: Ka pa že pa iščuš
doma? Više je materi, da je
razbijač, delati ne šče, s se-
bov pa bi vse cdneso, peneze
vu vrcčah bi mogo za njim
voziti.

Sin njoj je ne domo prišo,
nego v špital, ne dakč za
frontom. Šla bi ga gledat,
nego tak znala, ka zamansi
na to misli. Njo ta ne püs-
tijo.

Pisma so i na čale hodila.
Nego nika ne dobra bilo vu
njih.

Drügi so zabadali, se ve-
scilili. Na njo so žalostni ko-
ledni svetki čakali.

Ka se je bojela, je prišlo.
Vojni dühovnik so njoj pisali,
da je njeni sin mro vu špi-
tali . . .

Vsikdar je samo to spo-
minala, zakaj so njoj ne te-
legram poslali, da bi ga ešče
ednok, — na slednje vidila.

Dober je Bog, spuno je
njeno žalo.

Od trüdavi, cd velke ža-
losti je zasjala. Senjalo se je
njoj. Okoli Kržavcov je bio
s svojimi tivarišami. Ona je
šla za njim. Naišla ga je pa
ga pitala.

— Ka delate tü.

— Vu goricah delamo, je
pravo.

— Ka pa ti prinesem? kaj
bi rad meo? je pitala.

— Nikaj ne, mati. Mi tü
vse mammo.

— Ve pa dönok nika, baba
do vütro krüh pekli pa ti
spčejo takše pogače, kak ti
rad ješ, je pravila mati.

— Mati, mi vse mammo, je
krotko odgovoro sin. I sladka
senja je minla.

Materi je nika lahko gra-
talo okoli srca. Zdaj je že
znala, sam sin jo je zago-
tovo, da njemi nikaj ne fali,
vse ma, ka njemi je potrebno.
Vüpa se, da sam Bog je ob-
darüvo njenoga sina.

Dober pastir.

Semen tikven^o smo lúpali. Vóni je fúčko veter, sneg je šo, lki velke bele krpe. Dečica se je pri stoli vkúp stišnola pa me je prosila, naj njim kaj pripovidavam.

Sere vlase že nam, dosta sam pretrpo na sveti, najlepši spomenki so mi decinska léta. Stariške so mi rano spomrli, na službo sam šo na Štajersko; kda sam majúša vógnao ob prvim krave, vert mi je dao knígo i pravo: Prečti pa tak pasi, kak dober pastir. Te ti túdi dober najem dobiš . . .

Bili so trije bratje. Stariške so njim spomrli. Zgučavali so si, kak do na sveti živeli. Najstarejši je pravo, ka de šo služít, da prislúži krúh. Na pot se je spravo, na poti srečo ednoga staroga človeka, šteri ga je pito, koma ide. On je odgovoro: Idem si službo prosit. Stari človek je pravo: Hodi k meni, pri meni hoš služú edno leto pa eden den. B. š paso dva vola. Zaran ga je starec spravo na pašo, dao je njemi falat krúha, eden sir pa eden bot. To maš jesti, je pravo, s botom se pa obraniš, či bčš kaj

nevarnoga vido, volom mir daj, koma do šli, ta je pústi. Idi verno za njima, da se napasaša, teda sama ta domo šla. Tak je šo na pašo, voli so naprej šli. Prišli so do edne hiše, prišli so pojbbe pa so pravili: Hodi notri, veselo mamó, piti, jesti, vse veselje mamó. Pravo je pastir: Ne morem iti, mi voli znajo koma oditi. Ne do odišli, so pravili, prijdo nazaj, pa bčš te šo ž njimi domo. Pastir je bogao. Notri je šo; večer so voli pršli, šo je ž njimi domo. Starec ga pito: Si dobro pasoš? Si kaj vidoš? Kde si vse pasoš? Pastir je ne znao odgovora dati. Starec njemi pravo: Ne si verno pasó, da ne veš odgovora dati. To maš tvojo plačilo, ka si zaslužó. Pastir je ne šo domo, nego povrno se je vu hižo, kde je veselje bilo, kda je na pašo gnao.

Kda bi najstarejši brat ne domo prišo, je srednji pravo: Brat je ne domo prišo. Zdaj mo jas šo služít. Na pot se je spravo, on je túdi srečo starca, ki ga je pito, koma ide. On je pravo, da si ide službo iskat. Hodi k meni, je

pravo stavec, boš paso dva vola eden den pa edno leto. Stavec ga je spravo na pašo, dao je njemu falajček krūha, sir pa bot. Pastir je šo za voli, prišo je do hšve veselja, proti so njemu prišli i kričali; Hodi notri, tū je tvoj brat tūdi veseli. Pastir je pravo: Nemrem iti, mi voli odidejo. Ovi so njemu pravili: Nazaj pridejo, ti boš za njimi samo domo šo. Pastir je n tri šo, brat je tūdi tam bio. Večer so prišli voli, ž njimi je domo šo. Štari ga je pito: kak si kaj paso? Si kaj vido. Pastir je ne znao odgovora dati. Stavec je njemu pravo. Ne si dobro paso. To maš tvoj zaslūžek. Pastir se je povrno vu hšvo veselja.

Kda bi bratov ne domo bilo, se je najmlajši na pot spravo, da de šo si iskat službo. I on je sroč starca, štari ga je pito: koma ideš. Idem si službo iskat, je odgovoro. Hodi k meni, je pravo stavec, eden den boš pri meni pa edno leto, b š paso dva vola. Zaran ga je spravo stavec na pašo, dao je njemu falajček krūha, sir pa bot. To maš jesti. S botom se pa obranš, či naid š kaj nevarnoga. Pastir je prišo do hšve

veselja. Prišli so pred njega i pravili: Hodi notri, tū so tvoji bratje veseli. On je odgovoro. Ne idem jas, morem iti, koma vali ido. Dale je šo za volami. Prišo je do ednoga mravlinjeka. Gorelo je iz njega. Pastir je s botom kopao po njem, da se je dosta mravel nalovilo, štere je na zeleno trato doli stepo pa je razkapo tak dugo, da so voli daleč odšli. Teda je bežo za njimi, da je doišeo. Po tem so prišli do edne vode, voli so notri šli i so prek plavali. On je na bregi ostao i si premišlavo, ka de zdaj delo, njemu znajo voli koma oditi. Na ednok njemu na pamet pride bot, mahno je ž njim, voda se je na razno vzela, on je po sūhom prek šo. Kda je prek prišo, pred njim je bila edna visika kamena gora tinava.

Tam so se voli prignoli, začnoli so se pasti. Pastir, kda bi vido, da se voli pasejo na gori i n'kam dale ne idejo, si je doli seo za eden grm, naprej si je vzeo strošek. Kak bi začno jesti, čuo je lepe pesmi spevati, molitve moliti, gor je stano i vido, da procesija za procesijov ide gor po gori. On je

tudi šo za njimi. Kda so prišli na goro, zavaro je kapelico, tam so se svete meše služile, lepe pesmi spevale. Kda je vse m'nolo, je šo najzaj k svojim volam. Že so se napasli, šli so domo, on je verno šo za njimi. Ne je naišeo vode, kde so prvle voli prek plavali. Ne je naišeo mravlinjeka, kde je vögorelo, ne je naišeo hiše veselja. Doma ga je čako starrec pred hšov i pito ga je: Pojeb, kak si kaj paso pa ka si vido? Pastir je začno pripovidavati od hše veselja, z

botom je mahno pa dale šo za voli. Pripovedavo je od mravlinjeka, od vode, od gore i od kapelice. Pripovidavo je, da, kda so domo šli, so ne na šli niti vode, ne mravlinjeka, ne hše veselja.

Starec se je zasmehao i pravo: S'nek, dobro si paso. Hša veselja je zapeljivi svet. Pri mravlinjeki si skazo, da dobro srce maš: reš si mcavlje ognja. Voda velika, trnava gora je človeči žitek: človek vse more prestati. Procesije, kapelica na brezi je vekivečno blaženstvo. H. M.

Vse za Jezusa.

To se je zgodilo s svetim Alfonzom. Nikak ga je strašno grajao in se norca de'ao ž njega. Potrpežlivi Alfonz je na to niti besedice ne odgovoro, nego je ponizno šo najprej. V srci je čuto veliko bridkost. Prišedši domo, si je pusto par kaplc krvi, s šterov je napisao te besede: Jezuš moj, vse za tebe! Pa-

pir s tem napisom je potem položo pred križ, šteroga je meo na stoli.

Bog od nas toliko morebiti ne žele, zagvušno pa pokazemo pravo lubezen do Boga in do blišnjega, či, gda nas što graja, či ravno po krivici, potrpežljivo potrpiamo in zdehnemo v srei: Jezuš moj, vse rad pretrpim za tebe!

Narodna.

Poslühšaj o moj č'ovik,
Kak žalosten je glas,
Da je Rožmarič Mariča
Odražala od nas.

Ne više stara bila,
Kak sedemnajset let,
Begi se je dopala,
Jo hoče v nebo vzet'.

Čisto je živela,
Kak Jezuš njoj veli,
V nebesaj si želela
Korono vživati.

Ona se j' odpravila
K Mariji na goro,
Na poti pa občūti,
Kak jako njoj ido.*)

Te pajdašicam reče:
Jaj, meni je ido,
Jas ne mrem s vami iti,
Ka meni jako ido.

Jas ne mrem s vami iti,
Jas morem, grem domo.
Kak ona domo pride,
Starišem reče to.

Preljubi oča, mati,
Jaj, v prsaj me boli.

Oča in mati
Sta jake žalostniva,

Poslala sta po doktora,
Naj zvrāčo on bi njo.

Doktor nje vrači
To vse nič ne vala.
Ona si zdihuje,
Ka de nad mrtve šla.

Oča in mati
Sta jako žalostniva,
Poslala sta po mešnika,
Naj zvrāčo bi njeno dūšo.

Mešnik v hišo pridejo,
Prinesejo Boga,
Pravično jo spovejo,
Te zmolijo Boga.

Mati k njoj stopijo,
Zastisnejo oči,
Ešče trikrat si odejne,
Te dūšico spūsti.

Oča in mati,
Ne jočita za me,
Da idem gor k Jezušī,
Naj bo mi na pomoč.

Deklice opletene
Na belo oblečene,
Zdaj me pa odneste
Na cintor žegnjeni.

Na cintor ste me odnesle,
Lepa hvala vsem,
Ki ste me sprevedili
Na moj mrtvečki dom.

*) Hudo.

Narodna.

Sestrica ne štela,
Na pašo bi šla.
Bi gnala dva vola
I konjiče tri.

Brat prijо dva vola,
Paj šо je orat.

Brat prvo brazdico
Je vо sprejorao,
K njemi prileto
Jen čaren kovran.

Brat pūsti oranje,
Paj hodi domo,
Ar tvoja sestrica
Ze zlatece ma.

Brat drugo brazdico
Je vо sprejorao,
K njemi prileto
Jen beli golob.

Brat pūsti oranje,
Paj hodi domo,
Ar tvoja sestrica
Na pisanje gre.

Brat tretjo brazdico
Je vо sprejorao,
K njemi prišūta
En zelen gospod.

Brat pūsti oranje,
Paj hodi domo,
Ar tvoje sestrica
Ze k zdavanji gre.

Brat pūsto oranje,
Paj šо je domo.

V dvorišči je naišo
Jen rdeči kačūj.

Na rdečem kačūji
Sestrica sidi,
Vu skuznatnih rokaj
En glažek diži.

Braček zdaj vidiš,
Daj si ne vervao.
To vidiš, kak žalosten
Venec jas mam.

Narodna.

Kaj ti je mali mujcek,
Kaj se tak na milo jočes?
Aj, aj, jaj, jaj, mujcek, jaj!

Vertinja me je potvorila,
Kaj sam jas žganke pojo.
Aj, aj, jaj, jaj, mujcek, jaj!

Jas pa ne ščem krivec biti,
Ne sam jes pojo.
Aj, aj, jaj, jaj, mujcek, jaj.

Tista dekla žganke vkrala,
Pa je ta hlapci dala.
Aj, aj, jaj, jaj, mujcek, jaj!

Tiste žganke sta s deklov pojela,
Da vertinja župo frigala.
Aj, aj, jaj, jaj, mujcek, jaj!

Narodna.

Moj oča so prestari.
Ali jas sam pa premladi,
Na peldo so mi djali:
Oženi se moj sin.

Oženi se, oženi!
Al' to me veseli:
Pörgarce si ne vzemi,
Li vzemi si kmečko hčer.

Kmetica rano stane,
Na svoje delo gre.
Pörgarca se obrača,
Pri sveklom dnevi spi.

Narodna.

Zalosti se, žalosti
Toj mladaj mladosti,
Komi je osojen
Novi krüh soldački.

V Soboti so rekli,
Malo preretali,
Daj bi jes bio dober
Za soldak' ostati.

Te so nas pelali
V ove drüge hiše,
Naz tih mladih junakov
Z glave vlase rejžo.

Z glave vlase rejžo,
V papir zamotajo.
V papir zamotajo,
Casari pošilajo.

V Čakovci smo seli
Gori na mašine
Paj smo se pelali
V to pisano Kanižo.

Tam mi ne de rasla
Več zelena trava,
Kde se mi sprevaljala
Sestra mi ljublena.

Pogan nas vci.

Modrijan Epiteto si je zapisao sledeće resnice: „Najšeo sam živo vretino mira in počitka, štera se mi nikdar ne posehne. Ta vretina je: popolna vdanost v volo božo in trdno zavupanje v očetovsko previdnost božo.

„Zaistino. Či jaz vsikdar samo to ščem in želem, ka Bog, kak ne bi bio zadovo-

len? Či jaz vsikdar za dobro vzemem vse kajkoli On z menov včini, kak ne bi vsikdar ostao v miri? Pa či vse njegove odredbe za dobro vzemem, kaj me more žalostiti? Zatogavolo se popolnoma dam v njegovo sveto volo in se pustim voditi od njegove modre previdnosti.“

Amerika.

Kak zdaj od bojne na veke gučimo, tak pred bojnov, či sta se dva kjer srečala, guč je na Ameriko prišeo. Što bi tajjo, naši slovinci so tam dosta zaslužili, na njihovih penazah so se pri nas zidine zdigavale, dugi rešovali. Či bi ne bojna vodarila, što zna kelko našega naroda bi se ta priselilo. Zameriti njim ne moremo, naš narod je ploden, ne so meli doma mesta i zaslužka. Kvari so tudi bili. Vu ništernih letah so si dosta penaz šteli spraviti, spravili so si bolezen, smrt. Tam vu Ameriki so rane ženitve sklenjavali..

Hči se mi je v Ameriki oženila. Kratila sam njoj. Ne za ženitvih volo sam jo pustila. Zdaj se pa domo prosi s malov decov. Ne mam mesta. Naj bo tam, kde je!

V Ameriki je bio, dosta penaz prineso, vse dug plačo. Za ništerni čas je pali v dugi. Naza je odišo.

Idem v Ameriko!

Zakaj?

Kaj pa bodem doma? Dela

nikšega ne mam. Zima je duga, samo muzika pa greh.

Naj bom . . ., či jas tudi ne mo šla v Ameriko.

Zakaj?

Mož mi je v Ameriki, jas pa morem doma drva cepati.

Manjak je tudi šo v Ameriko. Do sedme voreje spaco, prišeo je k vratam fabrik, te že zapreto bilo.

Mož je pri ognji delo. Mlad žena njemi je večkrat pravila, naj si drugo delo išče. Lepo pedo dobim, lepe penaze sluzim, je pravo. Obetežao je, domo sta se napotila. Na ladji je pravo mladoj ženi: Ti si tak zdrava i močna, pa te dete ceca, jas pa nika ne morem.

Penez je prineso z Amerike 1500 ranškov. To so pred bojnov velki penazi bili. Nika si je cimprao, malo zemljo si je kupo. Ednok je samo vpamet vzeo, da ne ma penaz več, samo dug. Najbolje je v Ameriki, si je zgučeo, nego človeka nika domo

vleče. Tam je vsikdar gostu-
vanje.

*

Dečak je bio 18 let star, tu bi si je ne mogo vzeti. Starišje so njemi branili. Ed-
nok je samo odišo. Ona za njim, stara je bila 28 let. Pa je to ne nevolja?

*

Pismo je prišlo z Amerike. Sin je piso materi: Zahvalim se Vam, ka ste me pústili v to lúšno Ameriko.

*

Švelja je. Lani je bila pri Špolarovoj snehi, njoj je gvant šivala. Bila sta tam dva dečka. Nikšega božnoga guča so ne meli. Odišeo je pojob v Ameriko, odnet njoj je pi-
sao, da se je ona njemi do-
padla. Pismo so zadržali pri riftari, gori vtrgnoli, prečteli, na njo so špote djali. Ona sirota je nika ne kriva. Pra-
vila je njegovoj materi: Jas ne silim. Rada z poti sto-
pim.

Pravi junak.

Mladi slovenski vojak po imeni Mlakar Ernest je lani spadno na bojišši. V njegovo-
voj žepnoj knjigici so naj-
šli zapisane te prelepe be-
sede :

„O čistost, o bela lilija, kak prijeten je tvoj diš! Moja prva skrb bo vsikdar to, da te ču-
vam v svojem srci. Marija, lilija čistosti, pomagaj mi, bodi vrtnarica mojega srca . . .

„Lilija bela, kaj lepšega na sveti, kak si ti? Kaj člo-
veško srce bole razveseli,

kak ti? Či bi mi bilo na po-
nudbo na ednoj strani celi svet z vsemi svojimi lepotami, na drugoj strani pa ti: o brezi odlašanja bi si tebe zbrao-bela lilija !

„O sveto devištvo, rajši bi celo življenje trpo najvekše dušne in telovne bolečine, kak da bi tebe zgübo. Pri misli na to idem pogumno in veselo vsaki den v boj, v šte-
rom me napada moja pok-
varjena natura, hudi duh in zapelivi svet. (Bogoljub)

Od siromaka i norca.

Eden siromak je meo ednoga kokota. To je meni ne vredno klati, si je mislo, neso mo ga gospodi. Tam so njemi pravli: Dobro je, nego dobro ga razdeli, ovak bodeš bit. Siromak je dao gospodi glavo, ženi šinjek — vküp slišita. Dvema mladima gospodoma je dao dve nogi na lovino, dvema gospodičinima pa dao peroti na ples, ovo pa sebi zadržo. Siromak je dobo eden par jünceov. Vido je to sosed, on je pa neso šest kokotov na ednok, vsakomi ednoga. Bit je bio, ne je znao razdeliti. Siromak je znovič neso, zdaj že šest kokotov. Etak je pravo: Gospod, žena, eden kokot trojstvo. Mladiva gospoda i eden kokot — trojstvo. Gospodičine pa en kokot — pa edno trojstvo. Jas pa dva kokota — tūdi edno trojstvo.

*

Bili so trije bratje. Eden je bio med njimi nori. Delili so si ednoga jünca. Nego kak do si ga delili? Koma de, prej, šo vu štalo. Dva brata sta zidala, norc pa proti večeri šator napravo. Jünec je v njegov šator šo. Nego

ka de, prej, s jüncom delo? Gnao ga je na senje. Prek po lesi. Velki veter je pihao, stara grūška škripala: Daj mi ga, daj mi. Norc pito: Kelko daš? Grūška li dale škripala i pravila: Dosta ti dam. Norc je h grūški privezo jünca. Za tri dni je nazaj šo, nego jünca že več ne naišeo. Proti se je grūški, naj njemi plača, vetra ne bilo, grūška nika ne gučala, začno jo je sekati i naišeo je peneze. Dosta penez je bilo, samo 60 ranškov je vzeo. (Te so ešče jünci ne bili dragi.) Kūpo je za peneze kadilo, kadio je po lesi, hvalo davo Bogi. Prišeo je eden kodiš, tistomi tūdi dao dar. Kodiš je pa sam Bog bio. Pito ga je, ka žele. Norc je želo žveglo, ka de, prej, vse k meni bežalo, ka mo jas šteo. S tov žveglov si je na stare dni krūh isko. Čūto je, da dvorskomi vsaki den zavca vkradnejo, stopo je za logara, tak je norc vküp dižo gospočke zavce. I poleg svoje dobrote je na pomoč bio pastiri, ki je vsikdar prepasso, vküp je njemi držo živino.

Veren sluga.

„Kak naj popravi mladi človek svojo pot? V spunjavanji božih zapovedi.

Mladi sem in zavrženi, nego tvojih pravic sem ne pozabo.

Mnogi me preganjajo, mnogi me mantrajo, nego jaz ne odstopim od tvojih zapovedi.

Vido sem tiste, ki so ne obdržali tvojih zapovedi, nego so jih zametavali, in zato me je groza obišla.

Tudi jaz sem blodo kak zgubljena ovca; toda ti, o Gospod, išči me, tvojega služabnika, tvojih zapovedi sem še zato li ne pozabo.

Moji grehi so me stisnoli, kak vajati, nego tvojih zapovedi sem ne pozabo. Blaženi so ki majo čisto srce, blaženi, ki hodijo po poti božih zapovedi.

Veliki mir bodo meli oni, ki tebe, o Gospod, ljubijo.“ (Psalm 118)

* * *
Tak je melo pobožen in ponizen kralj David. Močno obľubla Bogi, da nikdar ne odstopi od njegovih zapovedi. Istina, grešio je tudi on, vendar se je spokoro za grehe

in popravo življenje. Ne ga je bilo sram pred drugimi, gđa so ga preganjali zaradi njegove vere in pobožnosti.

Dnesden je vse inachi, posebno med vojaki. Pridejo ta pošteni možje pa dečki. Prve tje dne so ešče dobri in lahko pravijo vsaki den kak David: Na tvoje zapovedi o Gospodsem ne pozabo. Nato pa pridejo božni razvuzdanci, sovražniki poštenoga življenja in svete vere, ki dosta znajo blebetati proti toj ali onoj zapovedi, proti Papi in duhovnikom. Mnogi jih poslušajo in jim verjejo. Pobožen David se je ne dao zapelati, bežao je pred zapelivci in ga je groza obđajala, kak sam pravi: „Vido sem tiste, ki so ne obdržali tvojih zapovedi, nego so jih zametavali, zato me je groza obišla.“

Kak srečni, zadovolni in mirni v srci so pa oni, ki živejo poleg božih zapovedi, je David sam tudi čuto, zato z veseljem pravi: „Blaženi so, ki majo čisto sree, blaženi, ki hodijo po poti božih zapovedi.“

Skrb za malo deco.

Špajсно de se vam vidlo, ka mo vam jas zdaj piso. Mogoče, da eden ali drugi več kaj od toga razmi, kak jas; dopustim, da po navadaj jezero pa jezero let matere znajo i se navčijo od drugih žen, kak si morejo djati s svojo decov, nego zato i mene poslušnite. Či je vaše boljše, zdržite, či pa kaj boljšega te čteli, včinte tak.

Malo dete naj vgojčno ob 6. vōri najobprvim ceca, večer pa najnaslednje ob 9 vōri. Či se v noči prebūdi, vu drugom i tretjem meseci njemi lahko date cecek, nego sledi že več ne. Dete se more navaditi, da v noči spi. Na edno cecanje od 15—20 minut več časa ne pustimo, ovak se preveč naceca. Či dete joče, je ne vsikdar lačno, zato njemi ne trbe vsikdar cecka ponūditi. Dete dostakrat zato joče, ar se je preveč nacecalo i krč dobi vu črevah. Teda je ne od kvara, či se dete malo sposti, tak, da samo vsako štrto vōro njemi mati cecek ponūdi, samo na 6—8 minut. Či njemi stolec nazaj žuti postane, lahko redno ceca.

Dete naj ceca do 8—9 mesecov. Vu tojstarosti deteti že več ne doide materno mleko. Mati njemi lahko že da malo mesne župe, gres, močnik.

Dete nikdar ne slobodno odstavit i vu poletnih mesecah, ar v leti se zna skvariti mleko i veliko bolezen spravi materi. Odstavljanje se naj po mali zgodi. Najobprvim k obed i hranov premenimo cecanje, za 2—3 tjedne mesto drugoga cecanja damo 2 deci mleka s tejov. Dva dela mleka i eden del teje, 1—2 falajčeka cukra. Za 10—14 dnevov večerašnje cecanje spremenimo na gres, šteri se skūha vu 2 deci mleki. Na konci 9. meseca se dete lahko celo odstavi. Zdaj že njemi lahko čisto mleko davamo. Vu prvom leti njemi ne dajmo več od ednoga litra.

Či dete ne more dobiti materoga mleka za kakšega šteč zroka volo, kravje mleko njemi damo. Mleko na celi den na ednok skūhamo i včasi notri vlejemo vročo vodo. Vse potem na mrzjoj denemo i samo telko segrljemo od hipa od hipa, kelko ee

deteti potrebno. Do konca drugoga tjedna k poldrugoj deci mleka vlejemo 3 deci vode i pol kocke cukra. Do konca štrtoga tjedna k 2 deci mleka vjememo 4 deci vode i 1 kocko cukra. Do konca tretjega meseca k 4 deci mleka vlejemo 4 deci vode i 2 kocki cukra. Do konca petoga meseca k 6 deci mleka vjememo 4 deci vode i 3 kocke cukra. Od šestoga meseca k 7 deci mleka vjememo 3 deci vode i 3 kocke cukra. Vu prvih 6 mesecah na pet dele razdelimo hrano. Od štrtoga meseca že lahko dete kaj dobi iz mele. Dete iz čistoga glaša trbe nadajati. Glaš trbe vsaki den najmenje ednok zaprati s vročov vodov, s sodov. „Cucli“ trbe s soljov zribati, s vročov vodov poplaviti. Či ščemo znati, je li je ne preveč vroča hrana, oči doli zapremo i k očam pritisnemo glaš.

Dete se narodi s 3 i 3 i pol kilov. Za pol leta je dvakrat več, na konci leta pa trikrat več.

Dete trbe večkrat kopati. Oči, vüha i nos je ne slobodno vu kopanci prati, nego posebim trbe s vodov zaprati. Či je pod detetom mokro,

ново capo more mati vzeti, ovak koža rudeča grata. Posühšeno plenico jo ne dobro znovič pod dete djasti, ar zgrize kožo deteta. Dobro je telo deteta s prašekom posipati. Či dete rane dobi, zdravniki pokažite. Dete rado ceca prst, zato roke večkrat njemi trbe zaprati.

Ne je dobro deteti „cucli“ davati, doli püsti, zamaže se i se betega naceca. Kak je potrebno dete večkrat prati, tak je nevarno njemi lampe od znotraj prati.

Ne je slobodno dete tesno poviti. Zakaj bi ne brsalo, či njemi dobro spadne? V leti dete držimo na hladnom, ar poletna vročina je zrok dosta bolezní. I vu zimi je ne dobra preveč vroča obleka i hiša. Vu dobrom vremeni kak največ naj bo dete na slobodnom zraki. Ne trbe dete k zibanji i trosenji včiti. Škodi njemi.

Ne prisiljavajmo dete k hodi, k sedenji ali k stanji. Čakajmo, dokeč samo od sebe začne, nego teda je marljivo včimo.

Ne je slobodno dete samo na ednoj roki nositi, nego moremo pre menjavati.

Prvi zob se navadno okoli

sedmoga meseca vötiska. Teda se dete slini, nemirovno postane. Nego zato je ne be-težno, to je naravno. Či be-težno grata, ne je zob kriv, nika drugo je krivo, zato pa dete pokažite zdravniki.

Najgostejši bol deteta v leti je vönetanje i dris. Zrok je nerednost vu jestvini ali pokvarjena hrana. Teda samo prazno tejo brezi cukra slobodno damo, dokeč dete zdravniki ne pokažemo, 24 vör posta ne škodi telko, kak nerednost ali edaa žlica pokvarjene hrane.

Či dete na glavi rane do-bi, ne mislimo si, da se čisti krv deteta. Zaprva se s top-lov vodov, s žefiv ali s oli-jom da lahko prati, sledi sa-mo že zdravnik zna poma-gati.

*

Hrana deteta:

Pisali smo, da kravje mleko moremo s vodov mešati. Sta-rešemi deteti že slobodno vu vodo malo mele duemo. Vze-memo pšenično melo, gori vlejemo malo tople vode, da se vküp ne zgrabi, zmešamo. To zdaj zgrožamo vu vročo vodo i skühamo, na konci

notri skühamo predpisano množico cukra. S tov prikü-hov zdaj te mešamo mleko, kak smo že popisali. I vse znovič prekühamo.

Vzememo eden štrti del kile krumpišov, olüplemo, za-peremo, vu vodi s 3—4 gr. soljov na mehko skühamo pol vöre dugo. Vodo doli vle-jemo, krumpiče na sito prek zmožimo i 3 gr. zmočajom zgrožamo. Vu mleki znovič zgrožamo.

50 gramov graha vzeme-mo, operemo, vu vodi s malo soljov edno vöro kühamo na mehko, na sito prek zmo-žimo.

Vzememo 25 dek jabok, olüplemo, na falate zrežemo, vu ednoj deci vode 15 minut kühamo, prek site zmožimo i pridenemo 8—10 gr. cukra.

10 gr. gresa po mali me-čemo vu toplo mleko, nego skoz grožamo, potem s 1 gr. soljov i 3 gr. cukrom s gro-žanjom ešče 15 minut ku-hamo.

Vzememo 50 gr. riža, 10 gr. cukra, 2 gr. soli, siple-mo vu pol liter vročega mleka i edno vöro dugo kühamo, med tem večkrat zgrožamo.

Zima je tü.

Tak dolgo je stonjo jug, ka se je vremen svadilo. — Začno je dež iti po dolaj, bregovi so se pa vu belo oblekli.

Zima je tü. Ne moremo več delati, so si ljudje pogučavali.

Ve pa je dobro. Dörök si kaj počinemo, pravo je eden.

Istina je. Dobro je, da je prišla zima. Tak smo dosta trpeli vu leti, posebno vu teh vojnih letah. Za dva, za tri je vsaki mogo delati.

*

Na pamet mi pridejo dečinski spomenki. Celo leto sam sam doma mogo biti, mogo sam hišo čuvati. Kak sam se veselio, kda smo se v zimi notri zaprli. Ne sam več sam bio.

Na dvori je dosta veja bilo, naganjo sam fiče, pauček je prišo na vogle hlevov, njega sam šteo zgrabiti. Šo sam vu štalö, krave so nihale kujše kukuršče, gosli sam iz njih redo. Dve strüni so mele. Tak i ločec je dve strüni meo. Tak dolgo sam gučo brati, da mi je proti fašenki mogo iz jalšovoga lesa gosli rediti. Mele so stček,

strüne so bile iz ziric. Bi skero pozabo. Žinice smo zvezali na kukurčno vlat, zanke napravili. Vlat smo obesili na ščap; prišli so bedasti kovrani pa se se z nogami zadržnoli na žinicah. Srakam je postavleno bilo, one so se pa ščapa ogibale.

Prišli so večari. Mati so vu peč zakörili s börklami velke krpnjače zdignoli k ognji pa tak rogatali po peči. Mi pa smo okoli peči sedeli na stolicah i se segrevali. Vu hiši je kmica gračüvala, prišlo je vremen, kda smo večerašnje molitev opravljali vsi na glas. Potem smo posvet vužgali, na stöl so prinesli večerjo idinjače, posolanke, povitice, žganike s mlekom, mlečno kašo s lapoškov, — kak je prišlo.

V zimi se vu kmečkoj hiši dosta dela naide. Krbüle so pleli, kefe nategüvali, šker popravljali. Jas sam pa li semen lüpo. Brat mi je li mogo pripovidavati od zlate koze, od roparov, ki so klafter kost meli sklajeni, od človeka s zelenim krščakom. Pripovidavo mi je od smrti, kak je vu belcm gvanti hodila.

On jo je sam vido. Naprej je prišlo guč od skušnjave. Na prsi si leže človeki. Znali so pripovidavati, da je eden človek na stoli lež, skušnjava pa notri prišla na okno, kak ena mačka. Proti njemu se je približavala, on je proti njoj brsno, pa ga je vjela. Je mogo mreti.

Rano sam v kraj prišo od očinske hiše vu škole. Zdaj sam pa svoj gospodar. Zima nas notri zapira, paoček skače vu golj seči, sunce zahaja i skroven mrak postane. Ne vužgem posveta, nego vu peč, vu ogenj gledam pa si premišljam. Tak se mi vidi, da je to samo — senja bila.

Ol stare babe pravijo, da vsikdar to naprej nosila, da je in da sveta načiši svet bio. To tak, ka je načiši bio, da je ona tūdi ešče mlada bila.

Dobro znam jas, da na tisto vsikdar misliti, ka je bilo i samo tisto hvaliti, je delo starcov, slabih lūdih. Pa dōrok ne tajim najlepši so mi decinski spomenki, ar so materni, najlepši so mi spomenki mladosti, ar so očini, ar so delavnosti. Z gorečim srcem sam se podao na delo,

da bi včio i vodo našo slovensko lūdstvo.

Duga leta so minola. Vu njih me je dosta vkanilo. Nego me dōrok samo edna misel tira: lepša bodočnost. Na lepšo bodočnost sčem predramiti naše lūdstvo. Ar se mi mili tak, kak zdaj je. Celi tjedan se mantra nanjivah, od kmice do kmice se kole za vsakdanešaji krūh. Či bi ne bilo svetka, nedele, bi celo pozabili, da majo dūš. Po nedelah idejo k maši, predgo poslūhšajo. Knige bi čteli, nego kde so? Pesmi bi popavali, nego što je vči? Vu društva bi se spravljali — ne menim, cerkvena društva, nego izobrazevalna društva, kde bi se kaj včili, nego što de je vodo? Naše lūdstvo ne ma voda. Pa či pride vod, vu tūhinškom dūhi je šje voditi. Pa njegovo delo vu vodo spadne. Staro delo je, da vsaki narod ma svoj dūh i vu tom dūhi se more vzgojiti i voditi.

Zdaj že vidite, da naše lūdstvo samo na pol človeči žitek ma. Njegov dūh se ne more razvijati vu vsaj celoti.

Ne bojte se! Ne ščemo mi našega ljudstva puntati. Ne ščemo ga mi v u senje zczi-
boti, odked bi se britko pre-
dramilo. Nego včiti ga dčnck
moremo, ka se kaj po sveti
godu, v u njegovcm imeni se
dčnck slobodno tožimo i na-
prej prinašamo njegove žele.
V u tcm mišlenji delamo v u
slovenskih »Nevinah«. Ne
poznate je ešče? Naročite si
je. Ali je že mate naročene?
Ste ž njimi ne zadovoljni?
Kak šteč je, ne zavržte naše
siromške »Novine«. Prispo-
dobne so k vam siromakom.
Od višje oblasti i krogov so
ne pomagane, na vas — si-
romake — čakajo, da je pod-
pirajte. Včšcite njim tiste ko-
rone, siromskom več zdavate
črez leta, to pa nčnč ne mo
pravo, da na kakše bedarije
stokrat več vč lččite.

Ne bojte se! Ne ščemo mi
pred našega ljudstva senjarije

postavlati. Nčnč se ne da.
V ednoj krajini, štero so
naši vojaki v jesen leta 1917.
na Taljanskom posedli, pre-
bivajo slovinci. Pitali so ed-
noga starčeka, ka bede zdaj?
Meni je vse edno, je pravo,
či de taljan lado ali nemeč.
Liki bi pravo, delati mo mogo
i na dalje, kak do zdaj, slo-
boščine pa tak nindri ne
naidcm. Zakaj bi se pa te
včupac?

Pravico je meo, či ne ga
slobščine, te je tak vse edno,
što j šteč de njemi zapove-
davao.

*

Mi se včupamo, da pride
slobščina. Za njo so se bo-
rili naši sinovje. I kak vsaki
pridelek znoj i krv prosi, kul-
tura i znanost po velkcm
trčdi, znoji i virostčvanji pride,
tak prelejana krv i vojne
teškčce nam prinesejo zlati
mir, velko slobščino.

Nova volilna pravica na Vogrskom.

Poslance bode postavlo vsa-ki možki, ki zvršo 24 let svojega življenja, či stalno prebiva vu vesi, či zna čteti i pisati i či edna pogodba pri njem obstoji izmed sledečimi 8 pogodb:

1. Zvršo je 6 razredov ljudske šole.

2. Najmenje 10 koron direktne dače plačuje.

3. 8 (1200 klaftrov) plügov njiv, travnikov ali gorica.

4. Pol leta meštirjo ali tržtvo tira.

5. Stalno slüži vu kakšoj bauti, podjetji ali na verstvi.

6. Podčastnikovo (altiszt) stopnjo je zadobo pri vojaštvi.

7. Ma zlato ali srebrno svetinjo hrabrosti.

8. Pomočnik je i sliši k družini ednoga volilca i ma brončano svetinjo ali karlov četekrižec.

Imajitelje svetinj hrabrosti i Karlovcga četekrižeca majo

volilno pravo, či so včasii ne 24 let stari, či edna ali druga pogodba med prvimi šest pogodbami pri njih obstoji, na pr. či plačajo 10 k. dače ali 8 plügov zemle majo ali meštirjo tirajo.

Ka je to: Stalno prebiva vu veši? Či je najmenje edno leto vu vesi, tam ma prebivanje.

K 1. pogodbi.

S šesterami razredami ljudske šole je vednako zvršenje 2 razreda pörgarske (mestne) ali kakše druge srednje šole.

K 5. pogodbi.

Stalno slüži vu verstvi on, ki tri leta, či včasi pri večih delcdajalcih, dela na verstvi.

K 8. pogodbi.

Pomočnik je volilca ali njegove žene dete, rodbina, teh muž.

Iz volilne prave je vö zapreti med drugimi, ki je spačno pijen bio, ki je zapreti.

Volilno pravo samo on ma, polovico maja pred komiši-
ki je vu lajstre vzeti. Či je jov imenik vküp postavljajo-
ne vzeti, vsako leto drügo čov naj dokaze svojo pravo.

Ljübi svoj jezik.

*Ljübi svoj jezik,
Rad ga govori
V sreči, nevoli
Boži dar velik'!
Ne boj se neprijatlov teh,
Ki nos'jo zaničlivi smeh!
Batriven bod'
Kak cel tvoj rod,
Slovenski rad govori!*

*Ljübi svoj jezik
Rad ga govori,
Bogi po voli
Materni jezik!
Boga molit mati mila
Po njem te z ljübezni v'čila;
Njo sramotiš,
Če ga tajiš,
Slovenski rad govori!*

*Ljübi svoj jezik
Rad ga govori,
Vsaki je nori,
Ki strahom je sit.
Vemo! Državna postava
Dužno pravico njem' dava.
Zdrži stálno,
To postavo
Slovenski rad govori! Srčen.*

Na stari dni.

.... Štirje so bili.... da, štirje. Vsi tak vrli, delavni, pobožni... vsi tak močni kak hrast, zdravi kak riba. Štirje so bili, vsi štirje moje veselje, moja podpora, vsi štirje sad mojih rok, mojih nepretrganih skrbi. Ešče več. Bili so krv moje krvi.

Z radostjov sem gledao na njihove rdeče obraze, ar sem vido na njih svojo lastao podobo, ne kakše je zdaj, nego kakša je bila pred davnimi leti. Da, kakša je bila nigda moja podoba, ne kakša je zdaj, po trikrat petindvajsetom leti, in misel na to spremembo me je ne žalostila, ar sem vido štiri druge iz ednoga mojega, ešče več kak štiri, v duhi sem vido celo pokolenje. Po mojoj smrti mine mnogo petindvajset let, jaz se spremenim v pra-h, toda moja krv, moje ime, moje lepo slovensko ime ostane skoz njih štirih, skoz vnukov...

Tak sem si mislo dosta-

krat na stare dni, štiri so bili tak srečni..... da, bili so... Tudi ona, Bog njoj daj dušici dobro, si je tak mislila in v toj veseloj misli je povrgla to suzno, to krvavo-suzno dolino. Večkrat mi je djala: Viš stari to so ti dečki, najini štirje dečki. Dosta truda sem mela z njimi, nego vse sem pozabila in vsaki den Bogi hvalo dajam, da mi je dao tak dobro deco, tak močao podpora na stare dni.

Podpora na stare dni?... da, bili so podpora, močna podpora... bili so... Bog moj... zdaj pa več ne...

Trobenta se je oglasila, konji so zaregetali, meni podpora odmekuoli, moje štiri sine, Bog moj, vse štiri, ednoga za drugim odnesli na štiri kraje sveta.

Tedaj je istina, ka so mi davno davno moj dedek pravili: „Staromi, sprhnenomi drevi nihče količa ne postavla.“ Pa vendar so me podpirali štirje sinovi podpirali

so me z delom, me tlačili z rečmi. Večkrat mi je eden ali pa drugi djao: Ej oča, ne mislite si tako za nas, mi smo zdravi, hvala Bogi, delamo in služimo kruh vam pa sebi, počivajte in molite.

Ivan, te najstarejši je odišeo prvi. Bilo jo pa to pred tremi leti, ravno, gda so mlatali, je dobo poziv. Ves veseli pribiži k meni in pravi: Znete oča, kaj je novoga? Vojska je, vojska! Hej, notri me zovejo, tudi mene zovejo, znate? Morem iti, že dnes morem iti. Pa to nikaj ne, pridem nazaj za par mesecev. Koliko lepoga vam potem povem. Hej oča, pridem nazaj!

Nato prepevajoč hodi okoli po sobi in se pripravla, kak čí bi šeo na novo mešo.

Nemo sem gledao za njim kamkoli se je obrno. Misel, da mam tak kurajznoga sina, mi je vzbudila ponos, zvon toga pa, iti v obrambo domovine je sveta dužnost vsakoga. Toda beseda »vojska« me je prestrašila. Vsaki den

molim v Litanijah: Od kuge, lakote in vojske, reši nas o Gospod!

Strašna kazen boža je vojska. Koliko krvi se tam prelije, koliko jih spadne. Ivan je na to mislo, gda mi je pravo: Pridem nazaj! Meni je pa nikši skriven glas pravo: In čí ga ne bo?

Oča, z Bogom. Ne bojte se za mene, samo Bogi in Devici Mariji me priporočajte. Že pridem nazaj. Z Bogom!

To je bilo večer. Sunce je ravno za gore zahajalo, rdeče kak krv. Zakaj je tak rdeče? Kaj to pomeni?

Kak iz edne iskre lahko nastane veliki ogenj, tak se je od juga na sever, potem na zahod nato pa na izhod razširo vojni plamen.

Ivan je odišeo, te plamen je vido, ne samo vido, nego v njem je bio, kak nam je pisao:

Predragi moj Oča in bratjel „Že dva dni sem na bojišči, v strašnom ognji, toda Devica Marija me je občevala od vsake nešreče. Zdrav sem.

Dosta Slovenskih dečkov je tu. Prosim vas, molite za mene vsaki den.

Z Bogom!“ Vaš sin Ivan.

Hladen jesenski večer je bio. Po večerji pravim vsem trem: Ivan piše z bojišča...

Z bojišča? naglo in prestrašeno pita Martin, potem pa ves zamjšleni povesi glavo in se zagleda pred sebe.

Ferenc, te najmlajši i Jcži sta pismo prečitela in ostala nema, kak štor. Gledala sta malo mene, malo pa Martina.

Zakaj Martina tak milo gledata? Ne sem mogeo razmiti.

Grobna tišina v sobi, vñni pa veter iz staroga brastariga žuto listje. Kak lepo senco je držao celo leto.

Oča!

Kaj je, Martin?

Vi ešče ne vete...

Pa kaj, sin moj?

Tudi jaz morem v boj... ne v boj, k vojakom, v karsarne.

Strašna je bila noč, strašnejše pa jutro. Roka v roki,

oči mokre: Oča z Bogom? molite za mene...

Veter trosi listje...

Boj mine, prideta nazaj, morebiti že na spomlad in potem bo vse lepo. Naš stari hrast ožive, dobi svoje močno listje.

Vsi štirje se bili ešče tisto jesen, dva doma, dva deleč, toda bili so, bili...

Veliki petek je bio, se ešče dobro spominam. Den obhajanje krvavega oltara na Kalvariji. O Jezus, ti si mi dao moč, da sem ne mro od žalosti tisti den, ravno tisto vñro na Veliki petek, gda sta prišli dve pismi. Ne ste znali edno za drugo, ne; edno je prišlo od juga, drugo od severa, toda obe naednok, kak dva meča. Dobro pravi jo, ka edna nesreča vleče drugo.

„Vas sin Ivan je od granate zadeti, junaško smrt prestao.“

„Vaš sin Martin je po dugom trpljenji, zavolo pozeblenih nog, svojo dušo Bcgi zročo.“

Nesmileni ljudje! Zakaj tak kratko pišejo? Jeli je to malenkost, či dva takšiva dečka spadneta?

Stirje so bili . . .

Zakaj so ono spomlad tak hitro prišle lastovice in kukovice? Morebiti so prišle mene tolažit? Zaistino so hodile prepevat na stari hrast. Pa tak žalostno so prepevale. So li znale, ka naša hiža žaluje? Mogle so znati. Morebit so znale več, kak jez, morebiti so znale, ka kral zove pod orožje tretjege sina mojega Jožija, sina mojega, tak dobroga!

Prišle se tudi letos druge ptičice na novozeleni hrast prepevat. Pa tak žalostno! Zakaj? Ali so mislile že na jesen, gda bo mrzel veter troso listje z hrasta in one se bodo mogle preseliti v druge kraje?

Zaistino so se preselile, dosta hitreje kak druga leta. Znale so sirotice, ka či bi čakale kesno jesen, bi mogle ešče tužnejše prepevati ali pa scela vtihniti, videč omedle-

vati mene, nevolnoga starčeka. Bog moj, prizanesi mi, č sem ne meo toliko moči, da bi potrpežljivo in popolnoma vdano v Tvojo sveto volo, poslušao pismo od smrti mojega Jožija.

On je premino. Pravili so mi, ka ga je granata zdrobila... Prvle kak je odišeo, me je proso, naj molim dosta za njega. V vsakom pismi me je tolažo in se priporočao v moje molitvi. Bog moj, ne sem bio posluhnjen, pa bodi vola tvoja, kak na nebi, tak na zemli.

On je v nebi, gotovo je v nebi moj Joži. Vsi trije so tam, pa Francek, te šrti, tak mi pravi vse, je tudi ne med živimi.

Olišeo je lani na samo Svečnico. Parkrat mi je pisao, zdaj že pa polleta nikaj več. Nihče ne ve za njega. Edni mi pravijo, da je vjeti, daleč v Sibiriji, pa zato pismo nei pride. Je to istiaa?

Je li ne zadela tudi njega smrt in ga presadila na drugi svet?

Pa so štirje bili . . . mladi, toj zemli, štera je spila krv zdravi, močni, zdaj so pa na mojih sinov. Ne, moja krv na drugem sveti. Jaz nevo- je spila!
 tem starček sem pa tu, na

R. J

Ljuden človek.

Ste že čuli, da ljudje ed- drugo opravo, lice se njemi- nega ali drugoga pohvalijo: zakmichi. Deca njemi je na To je ljuden človek. Rad gu- poti, lepe reči k njim nikdar či. Na smeh njemi stoji lice. ne ma. Bojijo se ga. Na ce- Edne la goje reči ne pove. sti s najslednjov babov se vu Drugcmi pomore. Vu krčmi guč spravi, doma svojoj sta- rad plača. S najmenšim de- roj materi nika ne ma po- tetom si zna zgučati. Da bi vedati. Sodite sami, je li je ga vi doma vidili?! Doma se to ljuden človek. Jezercokrat somori, žena njemi ne more je boljši te on človek, ki med reči vzeti. Nikdar si ne po- ljudmi je kratkoga guča, ki gučijo, ka bodo delali. Vze- se dosta ne smeje po cestah, me si koso ali motiko ali hitro tudi ne plača drugcmi. kakšo drugo šker, dcmači Nego tem bolje se skrbi za morejo vgonjavati, ka bodo svojo držino, sam pita, či delali. I tak za njim idejo. njim kaj trbe. Znajo domači, Nego či ne vgonijo njegov- ga mišljenja, te se njemi od- njemi, nego tem bolje radi prejo lampe, da majo ovi po- majo njega za volo zlato- sluhšati. Či eden ali drugi pe- ga i dobroga srca. neze prosi na obleč ali na

Ti . . . si pali potro glaš?

Mati je Vančeka poslala v bauto s ednim glašekom, naj prinese petroli. Peneze je njemi vu facelejk zvezala i pravila: Pokaži Naneci glaš, prasi petroli pa ta daj facelejk. Vanček je odbežo, glašek so njemi napuili s petrolom, peneze pa, ka je njemi nazaj, hodilo, so njemi znovič vu facelejk zvezali. Vanček je s veseljom domo šo, en bolje, da je malo cukra dobo, da drugoč raj pride v bauto. Tak dugo je skako, kak je že decinska navada, da je spadno i glašek potro, petrol pa ta razlejšao na cesti. Veselje je njemi minolo, s žalostjom je domo šo, s skuzami vu očah se je postavo pred mater i pravo je, da je spadno i potro glaš. Pa mi ešče to zdaj pripovidavaš? je začnola kričati mati. Pa ešče vūpaš pred mene priti? Vanček je debelo gledo, tak je ešče ne vido svoje matere. Mati je popadnola za bot, da ga zbiije, nego Vanček je to

že ne čako, odbežo je. Ozdaleč je čuo, kak je mati kričala, ti razbojnik, na galge prideš, što te je dónok na mojo glavo pineso... Vanček je odbežo vu goščo, pred večerom ne vūpo nazaj iti. Do tistoga mao je dosta časa meo si premišljavati i brodití, ka so se mati tak razčemerili i pravili, da ž njega nikdar ne bode dober človek.

Pa to se je večkrat tak zgodilo. Mati je li kričala nad njim, vragi ga je davala. S tebe nikdar ne bode dober človek, je mogo jezerokrat čüti. Na slednje je sam to vervao, ka tū ne ga pomoči. Vūpanje je zgūbo i je za istino lagoji človek grato.

Te mi pravili, ve ga pa ne de božala, či je njoj glašek stro. Ve ga pa ne de hvalila i pravila: Drugoč tūdi steri.

Čedna mati, kda njoj Vanček glašek stere, pita sineka: kak si pa stro? Skako sam. Zakaj si skako, da si znao,

da vu rokah glašek maš? Dete nika ne odgovori, spozna, da mati ma pravico, nego močno si gori dene, da več ne bode skako, kda de glašek vu rokah meo. Pa to tudi obljudi materi. Materi je ne vse edno, da je potro glašek, nego odpūs: i njemi, ar dobro zna, da se je kvar ne iz hūdobije Vančekove zgado, nego iz decinske lehkomi-selnosti i neznanosti.

Stariške, gori si zapomlite : Bodite ostri proti svojoj deci, kaštigajte je, či si zaslužijo,

nego bodite vsikdar pravični. Kde ne ga hūdobije, tam ne ma mesta kaštiga. Decinsko dūso razburja vest, da je bito i kregano bilo, pa ne ve, zakaj.

Jas si dostakrat premišljam, da je čudo, ka je esče ne hūjši svet. Dosta norih starišov je — zakaj so se dōnok ženili — ki svoje dece ne zna včiti, esče je pokvari. Tū se vidi božja smilenost i moč, da dostakrat deca nerazumnih starišov poštena i pobožna postane.

Čarna meša vu Clugny-i.

Lepi svetek je dūšni den. To je den spominanja na mrtve, te den nas navči živet, lūbiti, vūpati se, vervati i srečno mreti. Kda so ga ob prvim obslužavali, pripovidava nam sledeča pripovest.

Vu kloštri Clugny na Francuškem je bio eden imeniten

apat Odilon. Shajao je iz nemeškoga pokolenja, za volo njegove velke vučenosti dosta vladarov i kralov je prišlo vu klošter.

Kda bi leta 1014 casar Henrik II. vu Rim šo, da bi se tam za rimskoga casara dao koronūvati, prišo je vu

Clugnyski klošter, da bi Odilona spoznal.

Kak je v Clugny prišlo in na cintor stopo, šteri je pred kloštrom bio, v pamet je vzel ednoga barata, šteri je ravno novi grob zakapo. Casar je k njemu stopo pa je pitao za Odilona.

»Jas sam« — pravo je barata.

Casar se je čudivao, da je imenitnoga apata pri takšem deli našel. Nego Odilon je pravo: »Prah je žitek, prah je zibel človeka, ki po kratkom vandrani se pali nazaj obrne v svojo zibel — na vekivečno mladezen. Jas ljubim prah, jas ljubim moje na prah razsipane mrtve, ar me večijo čedno živeti, ljubiti i srečno mreti.

Casar je obino Odilona pa ga je proso, naj ga sprevodi na poti v Rim.

Po dugoj prošnji je Odilon privolo i casar je ešče pet dnih v kloštri ostano.

Med tem časom so se zdigavali glasi, da Odilon tak dene z casarom, liki z kakšim prostnim človekom. Barata je so to naprej prinesli Odiloni. Teda je nje pelo v svojo hišičko i je njim pokazao dve urni (piszkra).

»Te so moji svetovalci (tanačniki) na poti mojega žitka« — pravo je Odilon i je odpro urne pa pitao: »Ka vidite tu?«

»Prah«, je bio odgovor.

»I naidete kakši razložek med prahom edne ali druge urne?«

»Ne.«

»Vište, prah v ednoj urni je ednoga krala.«

*

Kda so v Rim prišli, Odilon je mogo poleg casara biti, nego po korunovanju casara je Odilon po skrivoma Rim odstavio.

Kda je casar domo šo, je z nova poiskao Odilona v kloštri i prek njemu je dao edno casarsko korono: Jaste pozdravljam, Odilon, spodobnoga k meni. Ešče več si, kak pa jas. Ti ravnaš v deželi duhov, v deželi modrosti, dokeč moja oblast je zemelska, med meje stisnjena.«

»Jas vzemen korono hvalno iz tvojih rok«, pravo je Odilon, »nego dopusti, naj se kakti oročina mojih siromakov na oltari lešči i naj njihovo bode, či de se vsemogočemi Bogi tak vidlo, da me k sebi pozove.«

Za dve leti je v deželi velki glad bio. Odilon je vse

med siromake raztalao, bogate kamre so se spraznile i kda bi pobožen opat več nika ne meo, dao je sveto posodo otopiti.

Že bi na korono red prišeo, kda se je eden den eden bleđi, sühi človek glaso, šteroga je prvle nišče ne vido i ki je ne šteo povedati, što je. Velko šumo zlata je plačo za korono i premino je brezi sleđa.

*

Zgodilo se je eden den oktobra leta 1049., kda je Odilon na slednje gučo z svojimi bratami :

»Mene zovejo, vöni je pošta. Ešče dnes vas morem odstavit i, da na slednje spunim mojo dužnost, kak opat i da vse kloštre pohodim našega reda, da i od drüghih bratov slobod vzemem, ar vu kratkom vremeni vöra mojega življenja preteče. Vi ešče bode te vidili zemelsko sprotoletje, jas pa odidem od vas vu vekivečno sprotoletje. Poštüjte mrtve, kak sam je i jas poštüvo i vsako leto drügoga novembra de se svetek spomina na preminoče obslüzavo, to de düšni den.«

Na blagoslov je zdigno Odilon svoje roke i je odišo

z svojim sprevodnikom, vu šterom so baratje onoga bledoga, skrovnoga tihinca spoznali, ki je korono casarsko küpo.

Za ništere dni je kalendar drügi november kazo, ponoči so se začnoli glasiti zvonovi kloštra, liki bi dühovje zvonili i kda so se baratje vu cerkev paščili, najšli so jo svetlo od sveč, napunjeno dima kadila i napunjeno z pobožnimi lüdmi, vu šterih so spoznali takše, šteri so že davno mrl i. Pri oltari so pa ovarali Odilona, ki je božje telo na molbo podigno.

Vu toj megnjenosti je notri stopila pošta i je javila, da opat Odilon je vu kloštri Souvigni mro. Zdaj se je dokončala meša. Odilon je blagoslov razdelo i se je razsipao s vsemi pobožnimi na prah, sveče so pa vgasnole. I kak so baratje vö prisli na cintor, grobi so bili puni cvetja i na vse kraje so se leščili pošveti, liki zvezde.

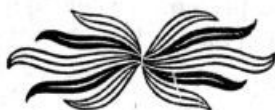
Tam pa, kde je Odilon po navadi Boga molo, leščela se je vu nadzemelskov svetlostjov korona, štero je casar ednok opati Odiloni dao i na tistom mesti so sledi zemelske ostanke Odilona pokopali.

Tak je nastano dušni den poleg pripovesti.

Prava istina je, da je Odilon nastavo dušni den, šte

roga je papa Janoš XVI. po celom sveti notri spelao.

Po Rudolf Baron Gottesheim.

Prekmurski Slovenci.

Slovenci med Rabov i Murrov že više jezero let prebivajo na svojem mesti. Kda so vogri prišli na Vogrsko, so slovence že tu naišli, ki so te že krščeniki bili. Meli so svojo kulturo. Slovenci so postali učitelje vogrov. To kažejo reči, štere so vogri prek vzeli.

*

Meja slovenske zemle se pri sv. Jüriji dotiče nemcov. V Jürjenskoj fari Fükslinci, Kramarovci (Sinnerndorf) i Ocinji (Gutzenhof) so nemške vesnice. Dale gori meja prek skoči vu Gradško faro, Matjašovci, KůzdoBlanje so slovenske vesi. Potem pridemo v Gornje Siničko faro. Martinje, Trdkova je slovensko, tak i Gornji Sinik. Dolenji Sinik je že zmešani s nemcami. Zdaj pridemo vu Šte-

vanovsko faro. Slovenska ves je na meji. Čaplovič vu svojoj knigi (Wenden in Ungarn 1828) piše, da je dosta slovencev prebivalo vu Monoštri. So jo slovinci vu vogrskih vesnicah Kethelyske fare kakti na Židavi i vu Farkašovci. Čista slovenska ves so Otkovci, Andovci vu Števanovskoj fari. Potem pridemo vu Dolensko faro. Mali i Velki Dolenci so na meji. Solsko je že vogrsko, tak i Hodoš. Čaplovič piše, da i na Hodoši so bili slovinci. Šalovci so slovenski, evangeličanci na Hodoš hodijo vu cerkev, po sevim majo slovensko božjo službo. Krplivnik (Kapor-nak), Krčica (Kerca) so vogrske vesnice, tak i Domašinci (Domašovci), Somorovci, Sr-dišče, Sombačka ves (Szombatfa), Gödörháza, Velemér

so vogrška mesta. Vu tom kükli Lončarjavci (Gerőháza), Ivanšavci (Jánosfa), Ratkovci (Rátkalak), Berkešovci (Berkeháza), Prosnjakovci (Prosznyákfa), Prdášovci (Kisfalu), Fokovci (Urdomb), Kančovci, Ivánovci, Suhe vrhe, Vuča Gumila, (Zsidahegy), Selo (Tótlak) so slovenske vesi. Čičečka ves (Csékefa), Mrtjarjavci (Szécsiszentlászló) so že vogrška mesta. Zdaj prek stopimo vu Saladsko županijo. Bükovnica je slovenska, Kobilje (Kebele) je inda slišilo vu bogojinsko faro, zdaj sliši v Dobrovnik i se po mali pomagjari. Filovska, Strehovska ves je slovenska. Čaplovič piše, da v Dobrovničkoj fari i v Radmošanci (Radamos) več slovincov žive i se povnožavajo. Zdaj pridemo vu Lendavsko faro. Vu lendavskih gorah dosta slovincov žive. Že Čaplovič piše, da Hotiza, Kapca i Kot so slovenske vesnice, za šterih volo je bio v Lendavi slovenski kaplan. Zdaj ga že dugi čas ne ga, raj s prstami kažejo. To je naj ležeši jezik. V drugom mesti to imenujejo za Idioten — sprache -- jezik za neme. Nadale se meja že Medjimurja i dale vu

Beltinskoj, Sobočkoj, Tišinskoj i Cankoskoj fari že štajerskih slovincov tiče. Zdaj ešče ostane Jelenska fara, štera je slovenska, prek meje so štajerski nemci.

Vu Monošterskoj okrajini je 9041 slovincov,* med njimi 755 evangeličanov. Vu Sobočkoj okrajini je 45,820 slovincov, med šterimi je 21,496 luteranov. Potem vu Železnoj županiji je 54,861 slovincov. Leta 1828 je bilo 28 jezero. Vu Saladskoj županiji je 22,527 slovincov, leta 1828 je bilo 12 jezero. Slovincov vse vküp je 77 jezer, leta 1828. je bilo 40 jezer. Leta 1828. je iz med 40 jezer slovincov bilo 10 jezero luteranov. Znamo, da je slovenski rod ploden, pa vu sto letah se je nönč ne poduplaož te me pitali. Tak je. Zemlja kre Müre je dobra, nego malo je, v bregah je pa tak kropna, da prebivalci so odišli v tihinsko, so se ponemčili, pomagjarili, od slovenskoga stebila so vkraj spadnoli. Dosta jih je v Ameriki.

*

Čaplovič piše, da so na na Dolenjom Siniki leta 1816

* Po štetji lüdstva l. 1910.

zozidali cerkev na mestu in-
dašnje kapele. Pri Gradi vu
peovnici je bio lagev 660
akovov. V Kuzdoblanski (Grač-
ka fara) je kapela Koz-
ma i Domjana. Ne daleč je
vovrela zdrava voda. Že vu
Čaplovičevom vremeni je sū-
ha bila, samo so kazali strū-
go one vode, štera je vse be-
tege vračila. Nego kda sta se
dva brata, reč za rečjov sva-
dila i eden ovoga poleg vo-
de morila, voda se je obr-
nola na oblak i prek po bre-
gah odišla na Štajersko. V
Križavci je bio eden velki
štūk i zostreljene železne
dveri. Šalovci so inda sveta
varaš bili. Vsaki je dao ple-
banoši eden kebel pšenice.
Nego törki so je preveč po-
ropali, od tistoga mao so da-
vali pol kebla. Dosta vesnic
so törki fundali, da samo
imena so ostala vu starih
pismah. Čaplovič se spomi-
na, da vu Števanovskoj fari
je Eva Popel Lobkowitz vse
luterane pregnala. Tam je
velka cerkev. Na Črnci so se
ešče vidla mesta, kde so Bcč-
kajjovi vojaki štūke meli gori
postavlene. V Rogačovci so
vapno žgali. Sobota je ime-
nitna od svojih živinskih senj.
Dostakrat je vu vodi plavala.

Prek po varaši je samo s
konjom ali na kolaj bilo mo-
goče prek priti. Zato se pra-
vi i zdaj blatna Sobota. Po-
pevje či so na spoved šli,
mogli so se na konji nesti
do dver hiše i vu hiši se
mogli blanje zdevati, či je
dūhovnik ne šteo vu vodi
stati pri posteli betežnoga.
Vu Veščici je bila kapela sv.
Gertrude, vu šteroj je — že
Čaplovic se tak spomina —
— bio eden puščavnik. Ka-
pela je vu Čaplovičevom vre-
meni zapuščena bila. Zdaj že
niti znamenja ne ga, lūdje
samo mesto kažejo poleg vel-
ke ceste i se itak spominajo
od puščavnika, ki je meo ed-
noga mačka. Ednok je maček
samo vu ves prišo, kapelo
so gori vtrgnoli i so puščav-
nika mrtvoga naišli. V Tišins-
koj fari na Petanci je bila
kapela sv. Florijana. Čaplo-
vič piše, da na Forjanovo
je dosta lūdih vkūp prišlo iz
Štajerskoga. Vu vremeni Čap-
loviča največša slovenska ves
je bila Poljana v Törniškoj
fari, 164 hiš, 960 prebival-
cov, zdaj jih ma 1216

*

Johan Mathias Korabinsky
je v Pressburgi leta 1786 vō
dao „Geographisch-Histori-

sches Lexikon von Ungarn*. Tü se naidejo vse naše slovenske vesnice. V Borejci je meo imauje Sapary i Kregar. V Čöpinci Baltasar Inkey i Šaller bili zemelski gospodje. V Križavci je bilo 17—18 nemešnjakov. Tistoga časa je ešče bila tam katoliška cerkev. Sv. Benedik leži med Ivánovcom i zemlov Bakana. Tü je bila zadnja evangeličanska cerkev, štero so luteranom vu toj krajini vkraj vzeli. Sv. Jurij leži pri Ledavi. Prvle je tü bio evangeličanski superintendent (zdaj ga zovejo za „püšpeka“.) Mürska Sobotna (Olsnitz, Uj-nitz) lesene hiše ma, da ne ga kamla. Od sevra teče Ledava, pri najmešom deži vöstopi. Grad sliši k generali Sapari. Več zemelskih gospodov ma, kakti Batthyány Karol i drügi. I židovje se naidejo tü. Prek po Soboti ide cesta iz Saladskoga na Štajersko. Od Tropovec piše, da je vu tom ravenkom kraji dosta vesnic vküp, či na kakši breg ide človek, po sto jih vidi, samo se razmi, da so vešnice male po 10—30 hiš. Spomina se, da bi tü cerkev bila. Znamkar se je zmešo. Imenüvani pisatelj

meje prekmurske slovenske zemlje ravno tak popiše, kak smo mi popisali i zdaj itak slovinci držijo. Zanimivo je, da je vesnice Welike poleg Rabe na štajerskoj granici, Rakš poleg Ženavec, Šenyeháza, Szerdabely (Srdišče) za slcvenske vesnice vzeo (schlow. Dorf).

*

Zanimivo je ime naših njiv i travnikov. Zgodovinski spomenki so, naprej pridejo stare reči, štere zdaj že uočne ne poznamo. Tak na pr. v Velkoj Poljani so njive: Vuče grlo, Na Čeraom, Nenčove njive, Markov krč, Markečove krčove, Pri vučkoj mlaki, Na Voganec (Voganica), Gradice (Gredice i na Krajni so jo), Popovnjek, Črni log, Krčovje, Bükovje, Sümenova greda, Vudina, Ograde, Na Sečaj (Seče i v Doleaci, pasika, živi plot), Vsenožéce, Na žgalini, Na selskom. Pri libovje, Na Pozdänac. V Brezovici: Pri gjeranova hiša, Hraščanova greda, Babuščica, Dolnje Lázi (i na Krajni so jo Laza) Püstiga (püste njiva), Gorečica, Gorščica, Po redi, Čerije (Cerije, v Cerjeih), Ciline (Cilino, I v Dolencih je Celina. Kde se borovje vöskrči, se pravi,

da je celino gori zoro. Na po-
redi. V Nedelici: Kerpanov-
ček, Gornja pasika, Künske
sencšate, Medzi hišami, Pusti
ograd, Bankov, krč, Seno-
šeca Brove gorice, Na krogli,
Čerešnirovica, Čekeisa, Nem-
čov ograd, Trebeši (i na Kraj-
ni so jo), Njivčice, Sevče,
Kerčovje. V Törnišči: Ograce,
Ograde, Za ograde, Galčica,
Cerkvenice, Malo stesnica, Pri
ti jcašji, Gorica, Kalinovnjak,
Raskoznice, Brodei (Protei),
Za hraščica, Pod gaj, Ebed-
nica (Hebednica) Verteovka,
Kalčica, Jamine. Travniki:
Dolnje pasike, Mlinske, Pri
buri, Casarice, Kalinske, Ka-
linčke, Krči, Nove.

Čaplčvič je že piso, da vu
Dobrovničkoj fari je dosta
slovincov. To nam kažejo
imena v Dobrovniki: Česnik,
Devec, Ibi, Gjõrek, Kiselak,
Kolar, Ferinček, Kondare,
Juvan, Zelenko, Zalan, Cirk,
Kogolšek, Aliancič, Zalek,

Krčmar, Kelenko, Smej, Mi-
holič, Bükovec, Gider, Koro-
šec, Sršen, Puhau, Požonec,
Šabjan, Berden, Gašparič,
Toplak. Solarič, Kološa, Lo-
venjak, Kuhar, Hak, Števa-
nec, Rakovec, Bencik, Han-
čik, Glavač, Pavel, Sobotin,
Božek, Dominko, Vampatič,
Koren, Bojnec, Polanček, Bür-
men, Ščap, Adanič, Mataič,
Lovrenčič, Vugrinec, Hajba,
Brunčan, Ritoc, Režonja, Puc-
ko, Pojbič, Žemlič, Šantak (?)
Ric (?) Pisnjak, Edšid. V Jol-
šeci: Car, Pintarič, Raj, Za-
lek, Berden, Kranjec, Petko-
vič, Gerebic, Magdič. V Žit-
kovci: Zelko, Kūronja, Šbul,
Mlinarič, Ritlop, Repič. V
Dobrovniki ime njiv: Žibek
alja (pod), Mikola-i rét, Gaj-i
föld (zemlja), Presika. Bolo-
goš, Ladec, Seliča, Čestica,
Kot-i föld.*

* Vredništvo kalendara ljudno proši
čitatelje, da po vesnicah imena njiv, trav-
nikov, gošč i logov, kakše pravljice i pri-
povedi njemi naznanijo.

Vojaške vaje.

- Gospod kapitan, ne mamó več patronov.
- Ravno nikaj več?
- Niti ednoga več ne.
- Potem ho pa dobro, či henjamo strelati. Kaj vi
mislite, gospod major?

Kratke črtice iz naše zgodovine.

(Zložo R. J.) = Radolca Juref

Ta vojska je narode dosta navčila in dosta nepoznanoga odkrila. Pred vojskov je slovenski narod bio malo poznani, zdaj se pa po celom sveti govori od njega. Mi Slovenci na Vogrskom smo po krvi in naturi tesno zvezani z drugimi Slovenci v Austriji, in smo v sorodstvu z vsemi Slovani v Evropi. Zato v teh črticah povemo tudi par reči od Slovanov povprek, potem pa od vseh Slovincov posebno pa od nas, ki smo na tom kraji med Rabov in Murov, tak zvani »Vogrski Slovenci« zato ar smo podložniki vogsrke korone sv. Štefana.*)

*

V tom kraji sveta, gde živemo zdaj mi Slovenci pa drugi naši slovanski bratje na jugu, so pred davnimi stoletmi drugi ljudje prebivali. Bogastva in vladanja želni Rimlani so na vso moč razširjali svojo oblast odzvuina

* Vsi dogodki se naslanjajo na sledeče zgodovinske spise: „Zgodovina slovenskega naroda“ (Dr. Gruden); „Starine železnih in zalajskih Slovincov;« »A Magyar nemzet történelme« (Ujházy L.).

Italije proti sevri. Leta 14 po Kristušovom rojstvi, so prišli prek naših krajev na sever do Donave (Dune). Tomi novomi kraji so dali ime „Pannonija.“ Tu so gospodarili več kak 500 let. Dosta dobrega so učinili. Obdelavali šo polje in gorice, delali ceste in moste. Čiravno so prvi naseljeni Rimlani poganje bili, so itak s svojim prihodom odprli pot krščanstvi. Rimsko cesarstvo se je hitro razširilo, nego hitrej razrūšilo. To se je zgodilo l. 476 po. Kr.

Zdaj se je v severnoj Evropi in zahodnoj Aziji začelo veliko gibanje. Kak morski valovje, tak so se severni narodje zagnali proti jugu. Povrgli so svoje stare domovine in si iskali nove, posebno v razrūšenom rimskom cesarstvu. Prišli so Huni, Gotje Longobardi itd.

Na zadnje za vsemi so se spravili na pot proti jugu tudi naši stari slovanski očetje. To se je zgodilo l. 581 po Kr. Do onoga časa so živeli v zdajšnjoj Rusiji od Visle do Čarnoga morja. Ne so šli vsi, nego eden tretji del komaj,

drugi so ostali. Tisti, ki so se preselili, so v začetki bili eden sami veliki narod, govoreč eden sam jezik, kak prve v staroj domovini. Zvali so se „Sloveni.“ Novo domovino, v štero so koma prišli, so rimski zgodovinarje zvali „Slovenijo“ ali pa „Domovino Slovenov.“

Vsi te priseljeni narodje se zdaj zovejo: Slovenci, Horvatje, Srbi in Bulgari. Ta imena so se pa kesnej osnovala, ravnotak kak zdaj gda pravimo „Slovani“ ali „Slovanski narodje“, razmimo pod tem imenom vsa slovanska plemena, to je: Ruse, Poljake, Ukrajince, Čehe, Slovake (Tote), Horvate, Slovence, Srbe, Bolgare in Luzitance. Štirje iz teh, ki so se preselili na jug, namreč Slovenci, Horvatje, Srbi in Bulgari se zdaj zovejo „Jugoslovani“, da bi se tak ločili od drugih severnih Slovanov.

Nikaj zato ne čuinoga, da so naši vojaki v toj vojski skoro povsedi nikelko razmili, ar so vsi slovanski jeziki podobni.

Prvi od teh na jug priseljenih Slovenov so šli naprej z mečom v roki notri do Grčkoga. V svojo oblast so

spravili celi Balkan, in tak so nastali iz teh prvih Slovenov trije zdajšnji narodje, namreč Horvatje, Srbi in Bulgari. Razdelili so se — kak zdaj pravimo, gda si bratje med sebov razdelijo imanje. Najbrž na tistom prostori kak se ešče dnezden nahajajo.

Prvi, namreč Horvatje, so v začetki meli vojvode ali „bane.“ Leta 914 so pa že pod Tonislavom osnovali kraljestvo, šteromi so dali ime Horvatska, oni so se pa od onoga časa zvali Horvatje.

Drugi so postavili svojo domovino na jug od Horvatov, in so se zvali Srbi, kak ešče zdaj.

Tretji so šli najdele na vzhod, gde so v tistom časi živeli mongolski Bulgari. Te so se mogli podvrči Slovanom, ki se pa od onoga časa zovejo Bolgari.

Tisti Slovenci pa, ki so ne šli na Balkan, nego so se stavili poleg Save, so nespremenili svojega imena. Zvali so se Slovenci ali Slovinci. To so naši slavni, pravi in jedini slovenski predniki. Oni so že davno mrtvi. Dobra deca pa tudi po smrti svojih starišov kažejo svojo lubezen do njih s tem, da čuvajo

vse, ka so od njih herballi. Tem našim starim očom se mamoz zahvaliti, (da so nam spravili tak lepo domovino. To so dali nam, to moremo čuvati, poštvovati, ljubiti in braniti.

Naši stari Slovenci so postavili svoja stanovanja v dolini poleg Save. Tu odnet so počasi razširjali svojo novo domovino. To je pa ne šlo z lepa nego z bojom. Tistoga časa je ešče v Panoniji, poleg Save, Drave, Mure in doli pri Soči do morja živelo dosta rimskoga ljudstva, pa tudi starih Ilircov in Keltov. Tudi nemci iz Bavarskoga so silili v te kraje. Naši Slovenci so počasi vse te premagali. Najprejve so šli proti Tirolskomi, potem pa poleg Mure globoko v Gornje Štajarsko deleč mimo Gradca. Nato so šli ne jug, notri v Italijo do Tagliamento, na zadaje pa na sever proti Donavi, to je, podvrgli so si celo Panonijo. Tisti del Donave od Budapešte pa do Beča, je bila meja med Slovenci in Čehi. Tak velika je bila v tistom časi naša domovina. Mi smo bili nikak v njeni sredini. Vse to se je dovršilo okrog leta 600 po Kristošovom rojstvi.

Zdaj so naši predniki želeli v miri živeti, nego ne so mogli. Meli so dva sovražniva sosida. Prvi so bili Avarci (Obri), drugi pa Nemci. Proti obojim so se združili severni in jugoslovani, pod ednim kralim, ki se je zval Samo. Do Samove smrti (l. 658) je bio mir. Potem se je razdelilo njegovo veliko kraljestvo. Videvši to sosidni Avarci, so se znova vupali zdigaoti proti Slovencom, posebno proti tistim v Panoniji. Skoro 100 let je trpelo to sovražtvo.

Bog je poslal ednoga slavnoga in krščanskoga vladara, namreč Karola Velikoga, casara Frankov. Te pride z močnov vojskov proti Avarcom, ne zato, da bi brano Slovence, nego da bi je vse pod svojo oblast spravo. Tak se je tudi zgodilo. Vse slovenske pokrajine od Donave pa do Adrije, je razdelo v dve grofiji. Edna na jugu, tak zvana „Furlanska mejna grofija.“ Druga je segala po celoj Panoniji od Drave do Donave, zvana „Vzhodna mejna grofija.“ V vsakoj grofiji je bio eden casarski naméstnik (helyettes). Casar je pa Slovencom v našoj grofiji dovolilo, da so si poleg namést-

nika smeli zbirati svoje vojvode ali kneze (hercege). Ešče zdaj znamo imena ništernih slov. vojvodov, namreč Inko, Pribislav, Semika, Pribina, Kocel. Dva zadnjiva sta si največ slave spravila, zato jiva pogledjmo nakratci.

Severno od Donave so že v tistom časi živeli Slovani, predniki naših bratov Slovakov (Tótov). V pokrajini Nitre je bio glavni gospodar Pribina, šteroga je pa moravski knez Mojmir l. 836 stiraol. Pribina s sinom Kocelom pribeži doli v Panonijo. Casar Ludovik je Pribini podaro veliki del Panonije, namreč od Balatona poleg voda Zale do Rabe in Mure prek na Štajersko s Ptujom vred pa doli prek Drave in Save do Kuple tam odnet pa gori do Pečuha.

Pribina si je glavno mesto poiskao pri Balatonu. (Balaton od blaten) Postavo si je grad in ga zvao Blatograd, kesnej se je pa celo mesto tak zvalo (zdaj Zalavár). Pribina je l. 861 spadao v vojski. Njegov sin Kocel je po očinoj smrti jako modro vladao. Samo škoda, da je že l. 844 mro. Na njegovo mesto je ne prišeo slovenski vladar,

nego nemški, po imeni Gozvin.

Tak se je skrila Slovencom zvezda sloboščine, in se je ešče dnesden ne s cela pokazala.

Domače življenje naših slavni prednikov je bilo jako priprosto. Živeli so od polodelstva pa od povanja živine. Oratje zemle je bilo malo, zato so loge, šume trebili, krčili, požigali in si delali polje. Orali so z lesenim plugom. Povali so samo žito in pšenico. Že proti konci osmoga stoleta so na Muri delali mline na kump. štere je zmislol vojvoda Belizar. Hiže so delali z lesa. Meli so velike črede konjov, krav, ovc. Najraj so pa povali čebelarstvo (včelarstvo). Gvant so si delali sami, iz čistoga domačoga platna. Dobro so poznali tudi lončarstvo, kolarstvo, rešetarstvo in krznarstvo (kūžnarstvo).

V tistom časi so se ne „delili“, kak zdaj. Či so stariše meli več dece, te so se vsi domo oženili in vkūp delali, ravnotak njihova deca. Či jim je očino hiža bila tesna, so si poleg napravili druge, nego vse pod očinim voditelstvom, či je pa oča mro,

je ravnal najstarejši brata-
nec ali sin. Tak so od par
družin nastale vesi.

Gda so naši slovenski očet-
je prišli v novo domovino,
so bili poganje, in tak ostali
skoro dvesto let. Da je pa
že v človeškoj naturi, iskati
si kakša božanstva, šteta mo-
li, jim daruje in od šterih
vupa kaj dobiti, so tudi naši
Slovenci meli svojo vero in
svoje boge. Tak je bilo dosta
in vsakom so dali kakše ime
n. pr. Triglav, bog morja,
zemle in vode, Veles, bog
pasterov, Stribog, bog vihera
itd. Oča vseh bogov se je
zval Perun. Pri toj krivoj
veri so pa vervali, ka je člo-
veška duša neumrjoča (nemr-
telna), šteta po smrti ide k
dobrim bogom, či je dobro
živela, k lagojim, či je greš-
no živela.

S takšov verov so prišli v
kraje, gde je že bilo dosta
krščenicov, šteta so preganjali.
Krščanski misijonarje so du-
go ne mogli nikaj opraviti z
njimi, dokeč se je ne spre-
obrnno slovenski vojvoda Go-
razd. Najlepše se je vendar
začelo širiti krščanstvo pod
vladanjem Pribine in Kocela.
Pribina je v Blatogradi dao
zozidati tri cerkve, edno v

Pečuhi, v Kiseki (Kőszeg), v
Lendavi, v Ptuji itd. Tudi
Kocel je dao postaviti več
cerkev, kak na pr. v Turniš-
či, pri sv. Nedeli, v Roga-
čovci in v Seli. Najveksiva
slovenskiva misijonara sta bi-
la brata sv. Ciril in sv. Me-
tod.

Tak lepo je začela cvesti
naša domovina v krščanstvi
in gospodarstvi, gda je poho-
dila edna velika nesreča vse
Slovence, najbolje pa tiste v
Panoniji. To nesrečo so pri-
nesli Madjari (Vogri).

Gda so že naši Slovenci in
drugi Jugoslovani več kak
300 let bili v novcj domo-
vini, so ešče Madjari živeli
severno od Kaspiškoga morja
polog Urala. Nevemo zakaj
so povigli tiste kraje in prišli
proti sredini Europe. Najprve
so se stavili v novoj Ukra-
jini, kesnej so pa prišli do
Tise in tak vdrli v Panonijo.
To se je pa tak zgodilo. Naši
bratje, Moravani in Čehi, sta-
nuvajoči severno od Panonije,
so meli svojega vladara Sve-
topolka. Te je po pravici
šteo osvoboditi Slovence v
Panoniji iz nemških rok.
Nemški casar Arnulf se je
toga bojal, zato je zval na
pomoč Madjare. Te so prišli

in l. 892 premagali Sveto-polka, vendar so, z bogatim plenom, odšli nazaj domo, pa samo nigda so pridivali v bogato Panonijo ropat in krščenike lovit. Med ednim takšim ropanjom so se dolgo mudili pri nas, zato so v njihovo domovino prišli drugi ljudje. Zdaj so Madjari bili prisiljeni iskati si nove kraje. L. 895—896 so se naselili poleg Tise in okrog l. 900 v Panoniji med Murov pa Donavov. Zdaj se je za Slovence začela krvava pot.

Tistoga časa so ne samo v Panoniji, nego po celoj Vogrskoj z vekšega prebivali Slovenci, samo tu pa tam so bile male nemške naselbine. Vsi so preminoli v madjarskoj sili, ar so mnoge na špico potegnoli, druge stirali, tretje v sužestvo odvleklí. V tom strahi so mnogi odbežali na Horvatsko. Ostanek tistih panonskih Slovencev smo pa mi, ki ešče zdaj, čiravno ne vsi, živemo med Murov in Rabov.

Dva vzroka najdemo, zakaj so tudi v tom kraji ne vničili Slovence. Prvi vzrok je te, ka so tu Slovenci dosta bole gosto bili nastanjeni, drugi vzrok je pa to, ka so

Madjari ne vúpali iti s takšov močjov notri na Stajarsko, boječ se Nemcov.

Toda ka so v žacetki naednok ne podjarmili in pomadjarili, to so kesnej počasi včinoli, posebno zadnjih 30 let. To nam svedočijo mnoga slovenska imena deleč gori do Rabe in Rabce, pa notri do Sombotela, Kanize, Resneka, do Lentibe, Lendave, Čakovca itd. itd.

Nehajmo zdaj zgodovino naših bratov Slovencev in poglejmo samo zgodovino nas Slovencev na Vogrskom. Tu odgovorim na troje pitanje:

1. Koliko je nas Slovencev na Vogrskom?

Vseh nas je okrog 100,000 (stojezer.)

2. Zakaj nas edni zovejo za Vende?

Na to pitanje zgodovinpisci na več načinov odgovarjajo. Po našoj misli je najbolši te odgovor: Nemci so že pred davnimi stoletmi vse Slovane zvale „Wenden“. To ime je pa kesnej ostalo samo pri nas in pri tistih Slovanih, ki ešče zdaj živejo v Lužici (Lausitz) na Nemškom. Zato nam krivico delajo tisti ki nas zovejo za Vende, ar

smo Slovenci in ostanemo Slovenci.

3. Zakaj je naš jezik ne popolnoma takši kak drugih Slovincov?

V začetki in več sto let je bio eden sam jezik. Kesnej so naši sosidni bratje meli škole in pisatele, ki so vsikdar popravljali in lepšali svoj jezik, naš je pa vsikdar doli šeo in se mešao z nemškim pa mažarskim. Razloček je vendar tak mali, ka ki količkaj čte slovenske knjige ali novine, se hitro privadi, da vze razmi.

Prvi vogrski kral sv. Štefan, je razdelo svojo domovino v županije (varmegye) in v škofije (püspekije). Od onoga časa so naši Slovenci med Murov in Rabov spadali edni k Železnoj (Vas), drugi k Zalajskoj (Zala) županiji. V verskoj zadevi pa tisti iz zalajske županije so spadali v Vesprensko škofijo, iz železne pa v Gjursko (Győr). Gda je kral sv. Stanislav po smrti horvatskoga krala Zvonimira pod svojo korono spravo Horvatsko, je nastavo škofijo v Zagrebi, k šteroj je prikapčo sledeče slovenske fare: Tišinsko, Bogojansko, Dobrovničko in Kobiljansko.

Čerensovske in Beltinske fare je ešče v tistom časi ne bilo.

Leta 1777 je Marija Treza osnovala novo sombotelsko škofijo. Od onoga časa smo vsi Slovenci na Vogrskom pod tov.

Gda so se Madjari v Panonijo preselili, so ne bili zadovolni s tem, nego so šleli razširiti svoje meje na jug in tudi na jugozahod. Tu so pa gospodarili Nemci, ki ne samo so branili svoje meje pred Madjari, nego so silili v Panonijo. Tak so naše slovenske krajine bile prelaz, prek šteroga so se prevažale vojske ednoga in drugoga sovražnika Slovincov.

V tom kraji je dugo ne bilo stalne meje, ar ki je bio močnejši, si je sam delao mejo, dokač ga je protivnik ne nazaj porino. Tak n. pr. je nemški casar Henrik III. trikrat prišeo z močnov vojskov v Panonijo in si osvojlo dosta krajov poleg Donave in Rabe. Ravno v onom časi (1042) so Madjari vdrli prek po našem na Štajar in pri Ptuji, ali kak drugi pravijo, pri kraji Pütten, prišli do boja s štajarskim grofom Gotefridom. Madjari so bili premagani in zgubili preci od

svoje zemle. Tak so naši Sloveni k Štajari spadali, in čiravno pod nemškimi vladarstvom, vendar so bili združeni s svojimi brati. To je največja sreča ednoga naroda, čí so vsi združeni. Že sama človeška natura je nag njena, da se združi s tistimi ki so edne krvi, ednoga značaja in govorijo eden jezik.

Kak deleč so segale v Pannonijo te meje, se ne ve. Ta združitev s štajarskimi Slovenci trpela komaj deset let, kajti l. 1053, so Madjari znova vdrlí na Štajar in si osvojili lepi del zemle. Kak deleč, se dobro ne ve. Nezadovoljni s tem, so vsikdar iskali priliko, kak bi porinoli svoje meje ešče globše v Štajersko. To se jim je tudi posrečilo l. 1164, gda so nemški vladarje odišli na božo pot v Jeruzalem. Od tiste zmage

Madjarov pravi pisatelj naših „Starin“: „Slovenje železne in zalajske županije od svojih bratov pali odptüjeni, so bili od vogrskoga ravnanstva krouto zapuščeni i zanemarani, samo te so Vogram na miseo prišli, gda jim je kaj trbelo. Bogatejši gospodje so nesmileno djali s slabejšimi. Tak nikši Janoš od Novoga Grada, je veliki tao sporobo naše slovenske krajine.“

Dne 26. aug. 1278 je Rudolf Habsburški, prvi avstrijski casar, na Moravskom polji premagao slavnoga češkoga krala Otokara, in tak je dobo v roke celo Češko kraljestvo, pa tudi južne slovenske vojvodine; to je, Kranjsko, Štajarsko in Koroško. L. 1526 je tudi Vogrska prišla pod Austrijo, in leto dai kesnej Horvatska. R. J.

Do suz genjena.

- No, strina, ste bili pri predgi?
- Sam bila, sam. Tak so pa li lepo predgali, ka no!
- Kaj so pa predgali?
- Drugo že ne vem, kak je bilo, samo gda so pravili — Mezopotamija! — sam nikak ne mogla suz držati.

Gospodarstvo.

Od blatne krme živina hitvana grata, koliko dobi, nastane kamenje vu žalodci i vu črevah. Preporučalo se je krmo na brežnom mesti razprestreti, da dež jo opere od blata. Stari ljudje so blatno krmo s cepami mlatili. Dobro je na mlatilni mašin vržti, nego drumel se more malo opustiti. Preporučajo blatno krmo na sečko zrezati. Čreva pri živini se morejo po treh tjednah zčistiti, po odredbi koršmita moremo davati več

vrsti soli, živino na stradanje vzeti.

Šampanjer iz sada si lahko vsaki napravi doma, či vu ednom litri mosta 16 ali 20 grammov cukra otopi, most vleje vu močen glaš, da njemi ne počí. Glaš more ležati. Dobro moremo paziti, kelko cukra denemo, ar či de ga malo, te nam ne zavre dobro naš šampanjer, či de ga pa dosta, te pa glaš počí. Pravijo, da šampanjer sadoveni je dobroga žmaha.

Razne misli.

V ednih starih knjigaj sam čteo: Ne veri vse, ka ti pravijo. Ne povej vō vse, ka znaš. Grehšiš, či svojō moči vremen na nevredno delo nūcaš. Kamen miči on, ki od škrtljavoga peneze prosí. Jako blodi on, ki od nimaka čedno

reč čaka. Što zapravlača kara, gledalo drži pred slepoga. Vsakoga človeka more na to ponucati, za koj je priličen. Ka je Gospodin Bog za leteti stvoro, dao je njemi tudi pe-roti. Lehko spoloviš z nebe zvezde, lahko štajerske brege

na naš kraj prek Müre spraviš, ali nimaka nikdar ne boš mogo na to pripraviti, da bi „ja“ povedo, kda je „ne“ nakano praviti. Za ribe gvant šivati, na svinjo mast mazati, je zobstonsko delo. Što kaj taksega trdi, vu šterom nišče ne dvoji, on pri posveti sunce išče i kaže.

Či boš ti tisto jo, ka de ti drugi kũho, sebe lahko krviš, či si lampe popariš. Sunčna svetloba je ne samo ednoga ali drugoga, nego celoga sveta. Vupaj se vu Bcgi. Dobro se primli k deli i se breg z mesta gene. Batrivnih je svet. Što se na srečo zanaša, je nori, ar je sreča norcov patron.

Mertučlivost, delo i treznost je najveksa sreča čednoga človeka. Od svojih rok boljšega prijatla ne maš. Dokeč ti roke službe gori ne povejo, od drugoga pomoči ne čakaj. Čeden človek ne pita,

ka je najležeše, nego ka je najhasnov itejše. S kem vékšimi penezi začnes vertivati, tem zmenšimi doli zavertivaš. Tisti penezi, štere sam pripraviš, vekšo vrednost majo, kak štere si erbao. Sladko jaboko je samo tistomi žmajhno, ki je že prvle v kisilo vjo. Na pol plůgi ravno tak dobra pšenica raste, kak na desetih. V malom piskri ravno tak dobro hrano lahko skũhaš, kak vu velkom. Mali pes tũdi tovaja prežene. Trda natura, močno nakanenje; zdrava pamet se tam obogati, kde drugi na nikoj pride. Za rednoga i skrbljivoga vse povsedi zeleni veka. Od ničesa še ta najboljša vertinja ne projnika podkrmila. Kvoka, kem več piščancov ma, tem bolje skrbno grene. S odpretimi lampami, v žepi s rokami, — na stare dni tẽ ležat na slamo spravo.

Š...ar.

Kalendar se samo

pri vrednistvi, pleb. Klekl Jožefi v Dolencih (Nagydolány)
da narcčiti. Penezi (2 k) se naprej morejo glačati.